National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 23 1979

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

Nr. 73 (2612) XXVIII aastakäik — Teisipäeval, 2. oktoobril 1979 — Tuesday, October, 2, 1979 — Üksiknumbri hind 40 senti

Suured rahvamassid paavsti jumalateenistusel

Paavst Johannes Paul II apelleeris iirlaste poole vägivalla lõpetamiseks

DUBLIN — Paavst Johannes Paul II viibis möödunud nädalavahetusel Iirimaal, kus teda tervitasid kõikjal erakorraliselt suured rahvamassid. Mainitakse, et rahvamasside kogumised paavsti välisteenistustele ületasid ka kõige optimistlikumad kalkulatsioonid, kuna näiteks Knock'is oli tema jumalateenistusele ilmunud 400.000 ja Dublinis, Phoenix Pargis koguni 1.250.000 inimest.

Põhja- ja Lõuna-Iirimaa piiril Droghedas 200.000 inimesele peetud kõnes apelleeris paavst iirlaste poole, et nad loobuksid vägivallast ning lahendaksid oma probleemid rahulikul teel. Paavst ei nimetanud nimepidi Iiri Vabariiklaste Armeed (IRA), kuid tema sõnavõtust jäi kõigile mulje, et ta tegi ettepaneiteid Põhja-Iirimaal opereerivatele terroristidele.

Paavst hoidus delikaatselt poliitilistest probleemidest, mis oli ka antud olukorras arusaadav ja mõistetav.

Paavsti kaitse oli eriti Droghedas organiseeritud põhjalikult, kuna välialtar oli ümbritsetud politseiahelikust ning lähedal asuvale väljakule olid toodud sõjaväeüksused. Paavsti lähedale lasti ainult erilubadega isikuid ning isegi kõik ajalehtede fotomeeste kaamerad kontrolliti põhjalikult läbi, et need ei sisaldaks pomme ega lõhkeaineid.

Galway's pidas paavst jumalateenistuse, mis oli mõeldud eriti noortele.

Teenistusest võttis osa umbes 300.000 noort ja kuigi paavsti inglise keel on tugeva aktsendiga ja tal on raske selles keeles oma mõtteid avaldada, saavutas ta noortega tiheda kontakti. Oma kõnes noortele atakeeris paavst eriti moodsa ühiskonna haiglast moraali.

Paavst lahkus kava kohaselt Iirimaalt esmaspäeval ja jatkas oma reisi Ühendriikidesse, kus tema esimeseks peatuskohaks on Boston.

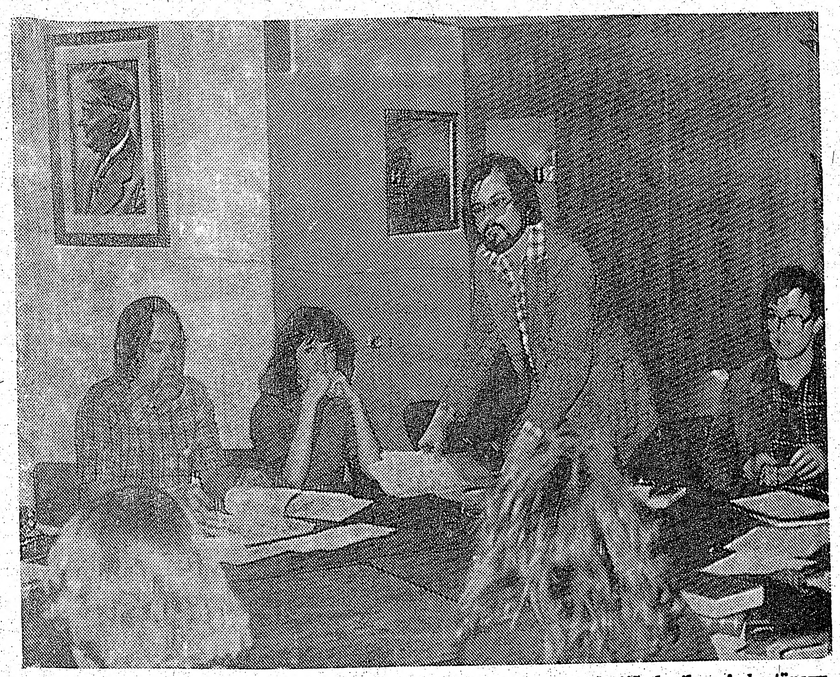

Toronto ülikooli juures on kolm aastat toimunud eesti keele kursus edasijõudnuile, mis ka tänavu peaks ootuste kohaselt toimuma. Pildil vaade eelmisel aastal peetavale eesti keele tunnile. vasakult instruktor prof. Vello Salo, Linda Sepp, Toomas Merilo ja Valdo Tammark.

Foto: Lembit Ristsoo

Olümpiasuveniirid orjalaagrist

Endise nõukogude vangi süüdistused ja hoiatused

WASHINGTON — Endine nõukogude vang süüdistab, et Moskva olümpiamängudeks valmistatavad suveniirid, kaasaarvatud Misha-nimeline olümpia maskotiks valitud mängnkaru, on kõik valmistatud inimeste poolt, kes asuvad N. Liidu vangilaagreis. Nikolai Sharegin soovitas N. Liitu sõitvaid turiste sellele mõtelda, kui neid meelitatakse suveniire ostma.

Ta lisas veel, et see on ainult väike osa esemetest, mis valmistatakse sunnitöölaagreis ja vanglais. Sharegin viibis ise kümme aastat N. Liidu vanglais ja vangilaagreis Vladimiris ja Mordovias.

Ta ütles, et talle näidati suveniire karistatute poolt, kes tabati suveniiride väljasmugeldamise pärast laagreist.

Ta täpsustas siiski, et tema teadmisel on tavalised kriminaalkurjategijad ja mitte poliitilised vangid peamiselt olümpiasuveniiride valmistajad, kuid vahe nendel on väga väike.

Sharegin ütles, et N. Liidu plaanide koostajad kasutavad sunnitöölisi olümpianööpide ja tekstiilmaterjalist valmistatud mängukarude valmistamiseks. Vangide tööjõudu kasutatakse alati eelistatud projektideks, millega nad pääsevad mööda eksisteerivaist vähestest töö kohta käivaist seadusist.

Ta lisas veel, et kauaks unustusse jäetud vangid, kes töötasid selliste „maailmaimede" ehitamisel nagu Kuibõshevi tamm ja Siberi linnad Magadan ja Norilsk 1930-ndail aastai, on ikka veel vangis.

Sharegin ise on sündnnud Ukrainas, sakslased viisid ta 1941. a. Saksamaale tööle, kuhu ta jäi ka pärast sõda.

„Stalini kotkaste" vägitegu Haapsalus

Ööl vastu 30. juulit 1979. a. pidas 24-aastane S. Kask koos oma abikaasaga Haapsalu restoranis väikest perekondlikku õhtu. Kui vene ohvitser tuli tem naist tantsima kutsuma, keelas mees teda naise omal soovil minemast, öeldes aga lisaks: „Sõitke koju — seal tantsige!" Lendur-ohvitserid vihastasid sellele ja otsustasid esimesel kõrtsist väljuval eestlasel „lõuad sisse lüüa". Ohvriks langes keegi vanem meeskodanik.

Kui aga abielupaar restoranist lahkus, haarasid „Stalini kotkad" naise ja surusid ta vastu kõrtsiseina. Ülejäänud kari kotkaid tallas ja trampis naise silmade all tema abikaasa surnuks. Pealtvaatajaid kogunes palju, kuid venelasist militsionäärid ajasid nad laiali, seletades, et need ohvitserid on riigile väga kallid lennuväe dessantüksuse koolitusega spetsialistid, keda ei tohi puudutatagi. Kohtumeditsiini ekspertiis sai käsu surma põhjuseks anda, et S. Kask libises ja kukkus. S. Kask maeti kõvendatud miilitsavalve all.

Aafrika türann hukati

MADRIID — Ekvatoriaal-Gineas hukati võimult tõrjutud diktaator Francisco Macias, kes oli riiki juhtinud 11 aastat ning lasknud mõrvata ning oma käega mõrvanud tuhandeid inimesi. Koos Maciasega hukati kuus tema lähemat kaastöölist. 57-aastane Macias oli Ekvatoriaal-Gineas võimul 1968. aastast alates, mil see varem Hispaaniale kuulunud asumaa sai iseseisvuse. Maciase kõrvaldas võimult veretu riigipöördega tema kaitseminister. Kalkuleeritakse, et Maciase hirmuvalitsuse ajal kaotas riigi 400.000-dest elanikust mõrvaohvritena oma elu 40.000 kuni 90.000 inimest, kuna 100.000 põgenesid välismaale.

Valitsus müüb riigiettevõtteid

OTTAWA — Kanada konservatiivide valitsus on otsustanud riigile kuuluvale Petro-Canadale lisaks müüa eraettevõtetele veel kaheksa suuremat riiklikku ettevõtet. Müügile tulevad sellised üldtuntud firmad nagu Canadair Ltd., De Havilland Aircraft of Canada Ltd., Eldorado Nuclear Ltd., Canadair Inc., Eldor Resources Ltd., Eldorado Aviation Ltd., Northern Transportation Co. Ltd. ja Grimshaw Trucking and Distributing Ltd. De Havilland Aircraft of Canada Ltd. asub Torontos ja selle juures töötab 4500 töölist. Canadair Ltd. of Montreal annab tööd 5500 töölisele.

USA mustad ajavad kõrget poliitikat

KAIRO — Ühendriikide mustade ühiskond on hakanud pärast Andrew Youngi väljalülitamist Liitunud Rahvaste Organisatsioonist ajama energiliselt rahvusvahelist poliitikat. USA mustade juht kirikuõpetaja Jesse Jackson kohtas Beirutis Palestiina Vabastamise Organisatsiooni juhi Jasser Arafatiga ning siirdus siis edasi Kairosse, kus tal oli kokkusaamisi sealsete juhtidega. Jackson mainis, et Arafati sooviks on kohata president Carteriga.

Leekivate metsade konverents

Gaidi- ja skaudijuhtide AK Kotkajärvel

Möödunud nädalalõpul olid Muskoka metsad sügisvärvide ilu tipul. Selle ilu keskel toimusid Kotkajärvel eesti skautlike noorte traditsioonilised aastakoosolekud gaidide poolel 39. ja skautide poolel 44 osavõtjaga. Noortemalevad tegid kokkuvõtteid möödunud aasta kohta ja seadsid üles tähiseid uueks aastaks, kus ees seisab Vikerkaare maailmalaager Rootsis ESTO-80 raames. Skaudid valisid uue staabi koosseisu, mida jatkuvalt juhib maleva juht skm Silver Kask. Gaididel 9el aastal valimist polnud, malevat juhib edasi ngdr Tiia Kütt.

Igal sügisel, kolletamise ajal muutuvad Muskoka suvituspiirkonna kaljukünkad ja nõlvakud leegitsevateks metsadeks, kus kõik mõeldavad kollased, ruuged ja punased suures värvide möllus järvepeeglites kahekordistuvad. Seda hingematvat ilu on raske edasi anda maalis või värvifotos — seda peab ise nägema oma silmaga.

Ilmastikust olenevalt on ühel või paaril nädalal loodus sügisvärvide ilu tipul, enne kui lehed varisevad.

Noortejuhtide aastakoosolekud olid tänava sattunud just sellele ajale. Sissesõit Kotkajärvele toimus nagu leekivasse metsa. Pühapäeva õhtul kojusõidul oli pool sellest ilust juba langenud ja kahises autorataste all. Raske udu ja kaste ööl vastu pühapäeva oli teinud oma töö.

Aastakoosolekud avati ühiselt lipu heiskamisega Anton Ounapuu väljakul, Endel Ruberg luges palve, noortemalevate juhid tervitasid. Rootsist olid tervitusi saatnud peaskaut Sven Tillu Hanson ja peagaid Virge Hint, suuliselt tervitas Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi juhatusliige Margus Tae. Rahvatantsurühma „Kungla" esimees Toomas Kütti andis mõlemale malevatele kingituseks rühma 30. aasta juubelialbumi.

Avakoosolek jätkus peamajas, kus sõna võttis Skautide Maleva vanem Ermi Soomet, kirjeldades esimest AK-d kolmekümne aasta eest.

Mineviku nimel tervitas Lembitu lipkonna juht Evald Oder, rullides pidulikult lahti ühe noorkotkaste rühma lipu, mis alles hiljuti Kanadasse saadeti okupeeritud kodumaalt. Lipu varjaja saatis selle eesti skautide kätte hojule. Gaidide maleva poolt oli organiseeritud ühise avakoosoleku ettekanne, mille pidas adv. Mart Tarum, jutustades Muskoka piirkonna asutamisest 100—150 aasta eest. Ettekanne pakkus palju huvitavat nendele, kes on huvitatud asustus-ajaloost.

Gaididega ühine oli ka esimene töökoosolek, kus koosoleku juhatajaks valiti Ervin Aleve. Koosolek otsustas suurendada ajakiri „Tulehoidja" tellimishinda seniselt $3-lt $4-le. Juubeliaasta erifondiks nimetatud suurlaagrite ülejääkide kassa aruande esitas Jaan Lepp.

Erifondi summasid kasutati möödunud aastal peamaja uue katuse ja parandustööde jaoks ning malevate kodu väljaehitamiseks Eesti Majas.

Tuleval aastal kavatsetakse fondi summadega uuendada Kotkajärve köögi katust. Fondi aruanne kinnitati $9098.— tasakaalus. Toronto Eesti Maja Noorteruumi korrastamisest ja sellega seotud kuludest andis ülevaate Konsa Leemets.

Põhjakotka lennu ja ESTO-80 kohta võttis sõna Leo Puurits, kritiseerides ühislennu korraldamise puudulikke kommunikatsioone. Kui Põhjakotkas oli ainult skaulike noorte ettevõte, siis arenesid eeltööd sujuvamalt. Lennu ja ESTO-80 asju selgitasid veel Ermi Soomet — skaudinoorte esindaja toimkonnas ja maleva juht Silver Kask. Pärast ühist lõunasööki Kotkajärve kohvikus, kus maitsvat toitu pakkus proua Endla Komi, jatkas noorteparlament tööd kahekojalisena: gaidid ülakorrusel, skaudid all koldesaalis. Skautide koosolek valis juhatajaks Martin Jõgi ja protokollijaks Margus Tae.

Kuulati ära skautide maleva ja skautüksuste aruanded, nagu need olid koostatud enne AK-d ja ära trükitud AK raamatus.

(Järg lk. 8)

TERETULEMAST!
TORONTO EESTI SKAUDISÕPRADE SELTSI
Sügis-Pidu
laupäeval, 10. novembril 1979 Toronto Eesti Maja suures saalis
Algus kell 7.30 õhtul
EESKAVA ☆ EINELAUD ☆ BAAR ☆ TANTS („Kaja" orkester)
Laudade etteteilimine koos pääsmete innastamisega:
Bruno Lindre 421-5541, Osvald Piil 466-6237
PÄÄSE $6.—

AKADEEMILINE KODU korraldab
Mardipeo!
Reedel, 19. oktoobril 1979 Tartu College'is
Esimene auhind $100.—

wintario
27. septembril peetud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nr. 82306 seeria 42, nr. 68645 seeria 27, nr. 22894 seeria 21, nr. 92374 seeria 15 ja nr. 10744 seeria 03. Tasuta piletiraamatu annavad piletid, mis lõpevad numbritega 21.

The Provincial
Pühapäeval, 30. septembril peetud Provincial loterii loosimisel langesid viis ühe-miljonilist peavõitu pileteile nr. 7612287, nr. 6126232, nr. 2114110, nr. 9479548 ja nr. 7608241. Viis 100.000-dollarilist spetsiaal-võitu langesid piletile nr. 904E143, nr. 904D260, nr. 658C399, nr. 919A782 ja nr. 588D465.

Toronto Eesti Seltsi 30. aastapäeva pidu
20. oktoobril 1979 algusega kell 19.00 Toronto Eesti Majas
PÄÄSE $6.— Pääsmed eelmüügil Toronto Eesti Seltsi juhatuse liikmete käes ja TES'i raamatukogus, T.E. Majas
Laudade ettetellimine T.E.S. juhatusliikmeilt, A. Veedla, tel. 757-7763 ja Leida Pajur, tel. 698-1160

EESKAVA - AVO KITTASK
EINELAUD — BAAR

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32,—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kanada ja maailmaorganisatsioon

Kanada välisministril Flora MacDonaldil oli kahtlemata õigus kui ta kritiseeris New Yorgis Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üldkoosolekul peetud kõnes maailmaorganisatsioonis esinevaid suuri puudusi ja bürokraatlikku süsteemi, millesse organisatsiooni erisõakonnad on takerdunud. Kuid nende puuduste esile toomisel ei olnud ta võimeline näitama uusi mõjuvaid suundasid ja eesmärke, mille poole maailmaorganisatsiooniga liitunud rahvad peaksid ühise koostöö ja maailmarahu huvides püüdma ja mille eest nad peaksid ühiselt võitlema.

Flora MacDonaldi esinemine maailmaorganisatsiooni kõigi liikmesriikide delegaatide ees oli mõnes mõttes julge ja avameelne, kuna ta käsitas selliseid probleeme, mida diplomaatide hulgas omavahelistel kõnelustel küll puudutatakse, kuid milledest avalikult ei räägita, kuid teisest küljest oli ta väga tagasihoidlik ja sordiini alla surutud kui ta rääkis inimõigusi rikkuvatest riikidest, noppides välja väikesed ja võimetud Aafrika, Aasia, ja Ladina Ameerika riigid, kuid jättis puutumata kommunistlikud hiiglased N. Liidu ja Hiina ning Ida-Euroopa kommunistlikud rezhiimid.

Neile, kes Liitunud Rahvaste Organisatsiooni tööd on jälginud, on juba aastaid selgeks saanud, et maailmaorganisatsioon on kujunenud omaenda diktaatide vangiks, ja et ta opereerib kinnises ringis, kaotades sealjuures oma põhikirjas määratud tõelised eesmärgid ja kontaktid rahvamassidega. Kui minister Flora MacDonald need väärnähted esile tõi ja kinni naelutas, siis jättis ta kahjuks mainimata, et need puudused on tingitud suurriikide vahelistest rivaliteetidest, blokkide ja gruppide moodustamisest ning kommunistlike riikide võitlusest demokraatlike riikide vastu. Suur osa Liitunud Rahvaste Organisatsiooni praegustest tagasilöökidest on N. Liidu ja tema drabantide maailmavallutamise plaanide rakendamise otseseks järelduseks ning nende kõrvaldamiseks tuleb asuda esmajoones väärnähete väljajuurimisele ning N. Liidule ja tema liitlastele nende õige koha kättenäitamisele.

Inimõiguste probleemid ja inimõiguste rakendamise küsimused moodustasid ühe tähtsama osa Flora MacDonaldi ettekandest. Minister pidas vajalikuks nimeliselt häbipinki paigutada selliseid riike nagu Vietnam, Argentiina, Kesk-Aafrika impeerium, Ekvaatorial-Ginea, Zimbabve Rodeesia ja Uganda, kuid ta jättis puudutamata ja nimetamata niisugused kurikuulsad inimõiguste rikkujad nagu N. Liit ja Hiina. Kas selline küsimusesse suhtumine ei meenuta paratamatult eesti vanasõna, et suured vargad sõidavad tõllas ja väikesed vargad ripuvad võllas!

Flora MacDonaldi kõnes oli kahtlemata üheks suuremaks tõmbenumbriks ja lööketapanekuna mõeldud ombudsmani või abisekretäri rakendamine Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri juurde. Välisministri arvates moodustaks see ametikoht instrumendi, mille abil on võimalik võidelda Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja alusel inimõiguste rikkumise vastu liikmesriikides. Ettepanek tundub esialgsel vaatlusel meelitavana, kuid praktiliselt tooks see kaasa maailmaorganisatsiooni bürokraatliku masinavärgi laiendamise ning olukord inimõiguste alal jääks põhiliselt muutmata. Kui N. Liit ja teised kommunistlikud riigid on aastaid LRO likmetena inimõigusi rikkunud ja keegi pole suutnud neid sundida maailmaorganisatsiooni põhikirja ja Helsingi kokkuleppeid austama, siis vaevalt suudab seda teha ka LRO peasekretäri juurde ametisse pandud abiline, kes on oma positsioonil sama abitu nagu ühe ja teise bloki ja grupi vahel manipuleeriv peasekretär. Liitunud Rahvaste Organisatsioon on kaotanud aastaid kestnud manipuleerimiste ja kommunistliku rinde pealetungi tulemusena oma moraalsed alused ning neid on võimatu praeguse organisatsiooni ja liikmeskonna juures jalule seada. Meil tarvitseb mõelda ainult sellele, et Kambodzhas võimult tõrjutud maailma hävitavam terrorisüsteem — Pol Pot'i valitsus — oli Liitunud Rahvaste Organisatsiooni liige ning et ka Kanada eelistas hiljuti toimunud hääletusel maailmaorganisatsiooni liikme kohale seda rezhiimi Vietnami poolt rakendatud nukurezhiimi asemel. Kas ka siin ei olnud tegemist ebamoraalse poliitilise manipulatsiooniga, mille vastu Flora MacDonald oma kõnes võitleb?!

Kanada välisministril on õigus, et maailmaorganisatsioonis tuleks teha suuri ja põhilisi muudatusi. Kuidas seda teha, see jäi Flora MacDonaldi kõnest selgumata. Tema poolt esile toodud üldine kritika ja inimõiguste ombudsmani ametisse seadmine ei lahenda kaugeltki Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põhilisi ja sügavaid probleeme, millede juured ulatuvad kommunistlikkude riikide maailmavallutamise plaanide juurde.

K.A.

Ülemaailmne üleskutse surmanuhtluse kaotamiseks

NEW YORK — Amnesty International avaldas ülemaailmse ulatusega üleskutse surmanuhtluse kaotamiseks, hoiatades, et praegu on maailmas suurenev kallak selle kasutamiseks „poliitilise mõrvana". „Iga mahalaskmine on toores, ebainimlik ja alandav", ütleb internatsionaalne inimõiguste grupp seda üleskutset avaldades, kus on öeldud, et surmanuhtlus on kasutamisel 134 riigis. Kuid otseste surmanuhtluste kõrval on see poliitilise vahendina põhjustanud mitmesuguseid kadumisi ja mittekohtulikke mahalaskmisi.

Viimase kümne aasta jooksul on üle 7500 inimesele mõistetud surmanuhtlus, kellest vähemalt 300 on Iraanis. Kui palju need surmamõistetud ise on teisi inimesi tapnud, seda avalduses pole märgitud.

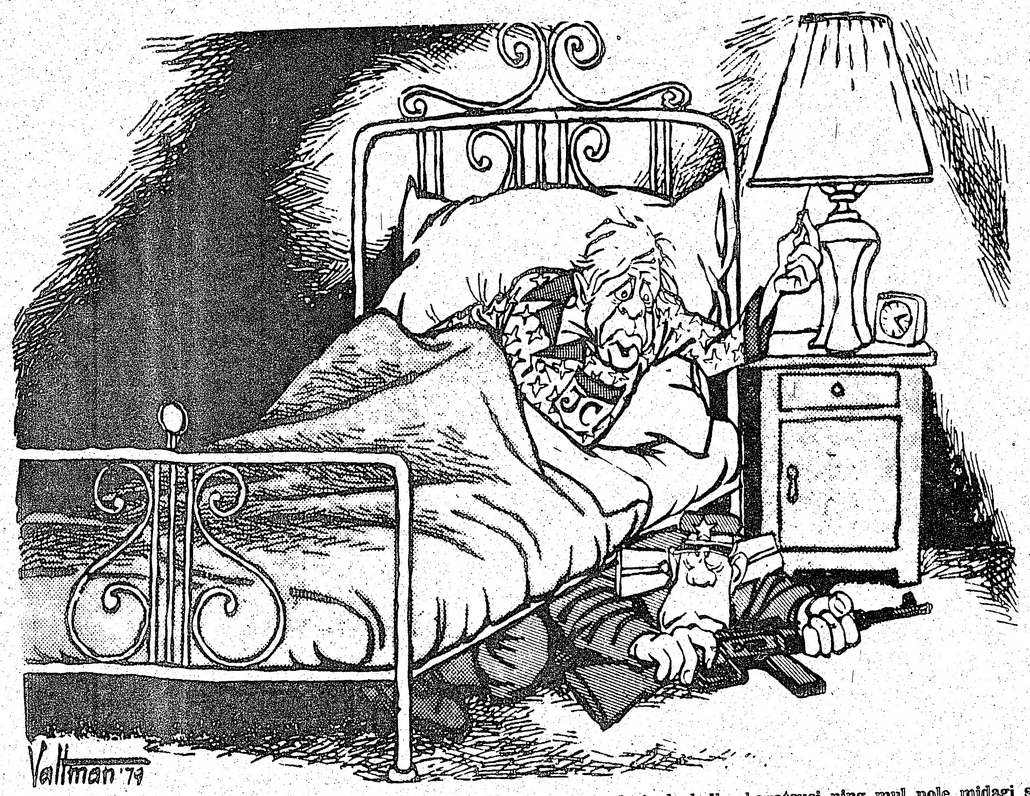

Carter „hojatab" venelasi Kuubal. „Sul tarvitseb mulle ainult kinnitada, et sul ei ole halbu kavatsusi ning mul pole midagi selle vastu kui sa siia jääd."

45 baltlase apell maailma avalikkuse poole

Moskvas esitatud vabaduse memorandumi täielik tekst

II

„Vaba Eestlase" eelmises numbris alustasime selle memorandumi täieliku teksti avaldamisega, mille esitasid Moskvas maailma avalikkusele 45 baltlast, nende hulgas neli eestlast. Allpool esitame memorandumi teksti teise osa ning Andrei Sahharovi ja tema kaaslaste omapoolsed toetavad kommentaarid vabadusapellile.

25. septembril 1938 peetud Müncheni läbirääkimiste tagajärjed kustutas Saksamaa kaotus sõjas. Bonni valitsus, tulles vastu Tshehhoslovakkia rahva soovile, võttis omaks, et Müncheni pakt on kehtetu ja seda tagasiulatuvalt sellest momendist alates kui see alla kirjutati.

Aga Molotov-Ribbentropi pakt näib oleva juriidiliselt ikka veel jõus.

Meie arvame, et vaikides selles küsimuses on ülejäänud maailm olnud nõus mineviku, oleviku ja tuleviku agressoritega.

Meie pöördume:

— NSVL valitsuse poole, et saaks avaldatud Molotov-Ribbentropi pakti täielik tekst, kaasa arvatud kõik salajased protokollid. Me tahame toonitada, et Rahudekreedis deklareeris nõukogude valitsus lahtiütlemist salajasest diplomaatiast. Ühtlasi soovime teadaannet, et Molotov-Ribbentropi pakt on kehtetu selle allakirjutamisest saadik.

— SFV ja SDV valitsuste poole, et nad deklareeriks avalikult Molotov-Ribbentropi pakti kehtetust. Me küsime nende abi selleks, et Nõukogude valitsus saaks kustutada selle pakti tagajärjed.

Selle läbiviimiseks on võibolla vajalik luua vastav komisjon, kuhu kuuluksid NSVL, SFV ja SDV esindajad.

— nende riikide valitsuste poole, kes kirjutasid alla Atlandi Hartale, et nad võtaks moraalselt õiglase seisukoha ja vastutuse ning mõistaks hukka Molotov-Ribbentropi pakti ja selle tagajärjed. Me soovime juhtida nende tähelepanu faktile, et mingi aktsioon ei ole ainult sisemine asi siis kui see ohustab rahu ja julgeolekut ja toorelt rikub aktsepteeritud rahvusvahelisi norme.

Rahvaste ja riikide enesemääramise põhimõte tunnistab mitmeid viise, kuidas võidelda kolonialismi vastu, mida peetakse rahvusvaheliseks kuriteoks.

See on miks rahvad terves maailmas toetavad vabadussõdasid. Lisaks sellele, ja vastavalt rahvusvahelisele õigusele, iga riik on kohustatud tegutsema ja toetama võrdsuse ja enesemääramise põhimõtete elluviimist.

— ÜRO peasekretäri poole, kuna see rahvusvaheline organisatsioon on Rahvasteliidu järglane, mille täieõiguslikeks liikmeteks olid Eesti, Läti ja Leedu kuni Molotov-Ribbentropi pakti jõustumiseni. Järelikult ÜRO jagab juriidilist vastutust Balti riikide saatuse osas. Me taotleme, et oma järgmisel istungijärgul ÜRO Peaassamblee võtaks üle Molotov-Ribbentropi pakti tagajärgede likvideerimise küsimuse.

Me soovime tähelepanu juhtida sellele, et enesemääramise põhimõte on kinnitamist leidnud rahvusvaheliste kokkulepetega.

Näiteks sellistes tähtsates dokumentides nagu ÜRO põhikiri (lk. 1, 13, 55, 76), ÜRO Peaassamblee poolt. 14. detsembril 1960 vastu võetud deklaratsioon iseseisvusest koloniaalrahvastele ja -territooriumitele, Peaassamblee resolutsioon 20. detsembril 1965, mis toetas koloniaalavalduste õigust iseseisvusele, ja 21. detsembril 1965 vastu võetud rahvusvaheline konventsioon igasuguste rassiliste diskrimineerimiste vastu. On olemas rahvusvaheline inimõiguste deklaratsioon 16. detsembrist 1966 ja deklaratsioon rahvusvahelistest õigustest, 24. oktoober 1979.

Need ja teised ÜRO rahvusvahelised dokumendid kinnitavad rahvaste õigusi võrdsusele ja enesemääramisele.

See tähistab:

— kõigi rahvaste õigust määrata ise oma saatust, s.t. vabades tingimusteş otsustada enda sise- ja välispoliitikat ilma välispidise vahelesegamiseta ja teostada vastavalt enda soovidele oma poliitilist, majanduslikku, ühiskondlikku ja kultuurilist arengut;

— rahvaste õigust otsustada ise selle üle, kuidas oma ressursse kasutada ja paigutada;

— iga riigi kohust seista hea võrdsuse ja enesemääramise põhimõtete eest nii nagu see on väljendatud ÜRO põhikirjas.

Võrdõiguslikkuse ja enesemääramise õiguse põhimõtted on ka peamisteks juhtmõteteks Euroopa Julgeolegu ja Koostöönõupidamise lõppaktis.

Nagu Teie teate, härra peasekretär, neid eespoolmainitud rahvusvahelisi dokumente, mis on kõigile siduvad, siiski ei järgita mõnede ÜRO liikmesriikide poolt.

Me soovime, et oma järgmisel istungjärgul ÜRO Peaassamblee võtaks üles Läti, Eesti ja Leedu küsimuse, sest nendel rahvastel puuduvad nende õigused ja võimalused ise oma saatust määrata.

23. august 1979. a.

Romas Andriauskas, Stase Andriauskene, Alfonsasa Andriukaitis, Eduardas Bartushka, Vitautas Bastino, Vitautas Bobushchis, preester Vladas Bobinas, Romas Vitkiavichius, Jonas Volugiavichius, XX Jonas Dambrauskas, Jonas Eishvidas, Rimas Zhukauskas, Ivars Zhukovskis, Alfredas Zaideks, Juris Ziemelis, Lutauras Kazakiavichius, Leonas Laurinskas, Rimas Mazhukna, preester Motskus, Mart Niklus, preester Napolonas Norkunas, Sigitas Paulavichius, Angele Pashkauskene, Kestutis Povilaitis, Jadviga Patkavichiene, Jonas Patkavichius, Jonas Protusavichius, Sigitas Randa, Endel Ratas, Henrikas Sambore, Julios Sasnauskas, Leonora Sasnauskaite, Algis Statkavichius, Kestutis Subachius, Enn Tarto, Antanas Tarlackas, Erik Udam, Ints Cailitis, Petras Cidzikas, Arvidas Chekanavichius, Vladas Shakalis, Jonas Sherkinas, Zigmas Shirviskas, Michislovas Yuravichius, preester Virgilius Yugilis.

Balti vabariigid — Leedu, Eesti, Läti — inkorporeeriti vägivaldselt Nõukogude Liitu arvestamata nende rahvaste soovidega. See oli nõukogude sõjavälelise okupatsiooni tulemus.

Silmas pidades, et me toetame võrdsete õiguste ja enesemääramise põhimõtteid kõigi rahvaste suhtes ning respekteerides iga rahva õigust määrata ise oma saatust, peame me vajalikuks

et antud ajaloolistes tingimustes Leedu, Läti ja Eesti enesemääramise küsimus tuleb lahendada rahvahääletuse teel ja et see tuleb läbi viia selliste tingimuste juures kus rahvastel on võimalus vabalt oma soove ja kavatsusi avaldada.

Meie toetame Leedu, Eesti ja Läti esindajate üleskutset nende maade vastu sooritatud ebaõiglase arutamiseks ning me tunnustame nende rahvaste õigust vabalt määrata oma saatust.

23. august 1979

MALVA LANDA
VIKTOR NEKIPALOV
ANDREI VELIKANOV
SAHHAROV
ARINA OZLO

Aidake kaasa

„VABA EESTLASE"

levikule, sellega aitate kaasa eesti keele säilitamisele!

Kommentaarid

Lääne-Saksamaa juhtkond, kes pärast Teist maailmasõda on väga tagasihoidik olnud relvastamise küsimustes ja oma sõjaväe ülesehitamisel, on nüüd tõsiselt hakanud mõtlema oma sõjaväe tugevdamisele ning selle varustamisele moodsate ja ajakohaste relvadega. Saksa armees relvastamine on seda hädavajalikum mida palavlikumalt N. Liit uusi tanke ja kahureid produtseerib ning neid Ida-Euroopa riikidesse oma ja satelliitriikide diviisidele saadab.

Relvastuse täiendamine on mõeldud järk-järgulise operatsioonina ja läheb maksma 77 miljardit dollarit. See on fantastiliselt suur summa, mis võtab põlved nõtkuma isegi sellistel nõndanimetatud superjõududel nagu seda on Ameerika Ühendriigid ja N. Liit. Kogu see aukartustäratav summa kulutatakse konventsionaalsele relvastusele, kuna Lääne-Saksamaa ei saa oma põhiseaduse kohaselt produtseerida tuumaega keemilisi relvi.

Lääne-Saksamaa kaitseministeeriumi ekspert dr. Carl Schnell mainib, et Varssavi Pakti diviiside võimalik rünnak toimub kõigi eelduste kohaselt suurte soomusmasinate üksuste toetusel ning sellest tingituna tuleb riigikaitse organiseerimisel pühendada eriist tähelepanu soomusmasinaid hävitavatele relvadele. Saksa eksperdid on veendunud, et vene tankide kõige mõjuvamaks vastaseks on parem ja võimsam saksa tank ning seda arvestades hakatakse armeed varustama uute tugevamini soomustatud kiirete tankidega, milliseid on esialgu tellitud 1800.

Kõrvuti uute tankide produtseerimisega pannakse erilist rõhku ka tankitõrje rakettide arvu suurendamisele. Tankitõrje rakettide arvu kavatsetakse tõsta viiekordseks ning kui programm kavatsetud kujul lõpule viiakse, on saksa armee käsutuses 100.000 tankitõrje raketti. Kuid plaanide koostajad ei mõtle ainult tankitõrjele vaid ka õhutõrjele, milleks muretsetakse juurde suurel arvul õhutõrjekahureid ja rakette. Õhujõud saavad oma käsutusesse mõne aasta pärast 210 uut Tornado tüüpi võitluslennukit ning nendele lisaks uusi Alpha tüüpi lennukeid. Kuna Lääne-Saksamaa merejõud peavad kaitsema Läänemere rannikut ja Põhjamere laevateid, siis muretsetakse juurde kiireid patrullpaate ning moderniseeritakse neli hävitajat. Peale selle suurendatakse miinilaevade ja fregattide arvu ning moderniseeritakse merejõudude lennuvägе. Merevägi on tellinud ka 18 400-tonnilist allveelaeva Balti- ja Põhjamere kaitseks.

Venelased suhtuvad nendesse plaanidesse hapu näoilmega ning Moskvas hakatakse juba kartma

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

6., 7. ja 8. okt. dr. M. Leesment, tel. 481-6834.

13. ja 14. okt. dr. Kasari, tel. 532-9863.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

Lääne-Saksamaa tasumis-kalialetungi. Niipea kui Lääne-Saksamaa kaitseministeerium oma uued relvastamise plaanid teatavaks tegi, tühistasid venelased oma tiitaani saadetised Lääne-Saksamaale, kuna seda metalli kasutatakse moodsate võitluslennukite ja allveelaevade ehitamiseks. Ja nagu juba eelmises „Vaba Eestlases" mainiti, on noorkommunistid asunud ründama Lääne-Saksamaa kristlik-demokraatliku partei juhti Josef Straussi, kartes tema võimule tulekuga Lääne-Saksamaal uusi poliitilisi venelastele valusamaid tuuli. Need tuuled mõjuvad kahtlemata Kremlis väga häirivalt, kuna Josef Strauss on hoopis teisest kaliibrist mees kui seda oli endine kantsler Willy Brandt ja on praegune kantsler Helmut Schmidt.

*

Üldiselt on teada, et kõik kommunistlikud rezhiimid teevad oma süsteemi ülistamiseks ja taevani kiitmiseks tohutut propagandat. Kui palju see propaganda aga praegu kasvavat noorust mõjutab ja kui palju seda omaks võetakse, on iseküsimus. Igatahes kinnitab üks hiljuti Ida-Euroopa riikides noorte hulgas teostatud ringküsimus, et noortele jääb sellest propagandast väga vähe külge ning nad ei taha midagi teada ja teavad väga vähe kommunismist ja selle rezhiimi prohvetitest. Ankeedi tulemused olid seda üllatavamad, et ringküsimus korraldati peamiselt komnoorte organisatsiooni juhtivate tegelaste hulgas.

Kui näiteks küsimusele, kes oli Nikita Hrushtshov, saadi väga kummalisi ja rabavaid vastuseid. Üks vastaja arvas, et see mees oli 1960-nendate aastate algul Ühendriikide president, teine väitis, et ta oli esimene mees maailmaruumis ja kolmas tuli koguni välja rabava ideega, et Nikita oli ühe kolhoosi esimees!

Küsimusi esitati Ungaris kogusummas 800-le noortejuhile, kelledest 17 protsenti ei teadnud midagi kommunistide ebajumalast Leninist, 31. protsenti ei olnud kuulnud Stalini nime või olid sellele endil kõrvadest mööda lasknud jooksta ja 42 protsenti tegid imestanud ja rumala näo kui nende käest küsiti, kes oli Nikita Hrushtshov. Kuigi Lenini nimi oli paljudele ankeedile vastajatele tuttav, ei teadnud paljud, milles seisab selle mehe tähtsus ja mis ta on saavutanud. Üks vastajatest pidas näiteks Leninit Marxi ja Engelsi kaasaegseks ja nende sõbraks. Stalini kohta mainis üks noorkommunist, et see seltsimees oli stalinismi ajastul Ungaris kuberneriks. Üks teine noor oli oma vastuses veelgi geniaalsem, väites, et Stalin oli saksa sõjajõudude ülemjuhataja ja lasti lõpuks maha.

Jugoslaavias kinnitas üks noor kommunistliku partei liige avameelselt, et ta ühines parteiga karjääri pärast. Ta lisas ühtlasi, et uute nooremate parteiliikmete hulgas on vähe neid, keda huvitab marksistlik ideoloogia. Ning paljud küsitatutest ei teinud sellest mingit saladust, et nad tahaksid elada Jugoslaavia asemel Rootsis või Shveitsis.

Selline hoiak on tõenäoliselt veelgi drastilisem meie kodumaal, kus kommunism suruti meie rahvale peale masendava terrorismiga. Kuid meie noored ei tee kahtlemata seda viga, et nad vahetavad eesti rahva süstemaatilise hävitaja Stalini ära mõne Saksamaa väejuhiga. Eesti noored ei hooli marksismist ja leninismist ning teistest inimloomu vastastest teooriatest, kuid samal ajal on nad väga hästi teadlikud, ja peavad alati meeles, kes neid teooriaid eestlastele peale on surunud ning eesti rahva vabaduse ja iseseisvuse hävitanud.

AMI

„Silla kodumaaga ehitame oma hingejõuga"

Salme Ekbaum oma uuest romaanist ja suvistest sündmustest

Rootsis juba suvel ilmunud Eesti Kirjanike Kooperatiivi uus raamat, Salme Ekbaumi romaan „Kohtumine lennujaamas" on jõudnud nüüd Põhja-Ameerikasse. Kirjastus nimetas selle eelteates armastusromaaniks, kus vahekorrad hargnevad mehe ja naise, õe ja poolõe vahel. Peamine tegevus toimub ühes lennujaamas pärast kolmekümne-aastast lahusolekut. Uuue raamatu puhul vestles „Vaba Eestlane" kirjanikuga Soomes veedetud suvest ja uuest raamatust.

Salme Ekbaum ütleb, et ka selle suve südamikul viis teda Toronto Soome Ühispanga grupilend Soome. Põhjala suvedelt ja metsadel on tema jaoks eri külgetõmbejõud. Ta on ise metsaga piiratud kodutalus kasvanud ja tunneb neis end rohkem enesena kui sageli inimeste hulgas.

Ka hele Helsingi oma tuttavate jalajälgedega on saanud mitmete külastustega omaseks.

Soomes oli suurimaks elamuseks siiski mitte kirjandus, vaid tutvumine Põhjamaade keskusega Suomenlinna endistes ümberehitatud kasarmuis. See on kunagine Rootsi aegne kindlus Sveaborg, mille soome rahvasuu kohendas Viapuriks, milline nimi nüüd saarestikul asuvale kindlusele tahetakse tagasi anda. Parajasti toimus seal nelja skandinaavia kunstniku näitus. Omapäraseim neist oli kunstnik Olavi Lanu, kelle tööde temaatika haaras Soome metsi; sama näitusega ta esindas Soome kujutavkunsti rahvusvahelisel näitusel Veneetsias. Kohe näitushalli sisenedes lebab põdrasamblaga kattunud elusuurune inimkarass, millest heledad ja elavad jänesekapsad üle kasvanud. Teisel sirutavad murdunud käännutiivikud embavaiks inimkäteks.

Kivimürakad lasevad aimata perekonnaelu inimkonflikte ja armastust.

Sellise näituse transporteerimine ja ülespanek on omaette kunst, tuleb kogu kujundus ja taust uuesti üles seada, kuid ei saa kunagi samasuguselt korduda. Igal juhul oli see ürgselt soomelik, nagu kogu Suomenlinna saarestik kilomeetripikkuste rohtunud kindlusmüüridega, kuhu on imelihtne ja imekaunis laevaga sõita.

Viimased päevad Soomes viibis ta Vammalas, „Vihmaas", Tampere lähedal Olavipäeva suurpidustusel. Seal esitati Salme Ekbaumigi soomendatud värsisari nn. Vammala värsid paljude kõnede kõrval. Külalisi arvestati 300 ringis ja iga teine oli tiitli või kraadiga. Nende hulgas Gallen-Kallela lauljatarist minia ja kirjanik Hilja Valtonen. Paik ise oli üks suur sugusemaid ja stiilsemaid maakodusid mida ta on olnud võimalus näha.

Salme Ekbaum ütleb, et samal ajal jõudis tema uus romaan Soome. mida sealsete tuttavate poolt huviga loeti ja hästi hinnati.

Kirjanik ise on selle raamatu juures siiski üsna õnnetu, kuna kahjuks EKK olukord palgalise tööjõu puudusel olevat selline, et korrektuuripoognate puuduliku lugemise tõttu on teksti pudenenud eksimisi ja trükivigu. Vaevalt võib lugeja aimata kui puudutatud autor ise sellest on, sest ühe teose kirjutamine, mõtestamine ja läbitundmine, kus iga väljend on kurnatud läbi oma südamesõela ja arusaamade, on nagu tükk loojast.

Uus raamat on kodumaal asuvate ja väliseestlaste vahekordade lahendamise katse. Kuid S. Ekbaum leiab, et elul, eriti tänapäevasel segipaisatud ja raudrimbistatud maailmas ei ole mingisugust retsepti. Mingi lahendus on muidugi igal olukorral, kas õnnelik või õnnetu. Võib-olla „Kohtumine lennujaamas" ei tee seda käegakatsutavamalt, vaid jätab lugeja otsustada.

Kuid nende vahekordade lahendamine pole teose sihiaseeestlaste vahel. Sild on siiski olemas.

Selle silla me ehitame igaüks ise oma hingejõuga, juurenarmaste ja usuga eestlusse.

Tingitud olukorrast, mida me oleme abitud muutma, aga osalt ka inimese põhiolemusest, on teose peategelasel Gunnar Teevaril võimatu mahasalata oma kodumaa naist, nooruse armu ja laste ema, aga ta pagulasabielu on enam kui siduv. Seal on ulm ja reaalsus. Mis juhtub kui ulmanaine lihas ja veres oma poolõe külalisena kodumaalt ilmub, oleneb suurel määral asjaosaliste tundlikkusest, süümest ja hingelaadist.

Küsides, kuivõrd on teose kirjutamisel kasutatud reaalseid inimesi, ta seletas, et tõuge on saadud tegelikust elust. Montreal ja Toronto on tegelikud tegevuskohad. Antud intriig pole meie oludes eriti erakordne ega tuulest võetud. Kui lähedal sellele autor on otseselt olnud pole ehk oluline.

Igal juhul tuli tal asetuda kõige kolme peategelase ossa, tunda nende südamega, elada läbi nende kriisid ja lootused, rännata koos nendega nende noorumaale, õigustada ja mõista neid elu ja armastuse vangideena.

See on ikkagi armastusromaan.

Puudutades veel kodumaa ja välis-eestlaste suhteid, ta ütleb, et meie siin ja nemad seal, see on ajajooksul tinginud teatava lahkukasvamise erimaailmajagudesse ja erioludesse, ka erioludesse paisatud abielupoolte vahel on lahkukasvamine olnud vältimatu, ega ole otseselt mõeldud lahuna kodumaa eestlaste ja pagulas-

SALME EKBAUM

Ta seltab, et eelmine kord kui ta Stokholmi külastas, kinkis Erna Klemmer talle lasteaia heliplaadi ja siis äkki tuli kiri, et olen neile lubanud lastejutu kirjutada.

Siis tegingi selle siniste silmadega lumememmest. Teiseks kaasautoriks on Stokholmis elav Elmar Pettai.

Need kolm sündmust on olnud suve sisuks. Palju rõõmu tekitanud lasteraamat, oma vigadega kibedust toonud armastusromaan ja ilusad päevad Põhjalas.. Kokku viljakas ja sisurohke aeg.

Tänavusest kultuuriseminarist osavõtjad Tallinnas Kadrioru loossi ees eesti kunstile pühendatud päeval.

Propagandaorgan VEKSA on valvel kommunismi ideaalide eest

Paljudele välisriikides elavatele eestlastele ei ole selge, milliste ülesannetega tegeleb Tallinnas Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühing, lühendatult VEKSA, mille külalisteks Eestis nüüd juba kahel suvel on olnud välisriikidest pärit eesti noorte grupid, kelledele Eestis on korraldatud kursusi mitmesugustel teemadel ja ringsõite.

Eesti Nõukogude Entsüklopeedia järele on Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühing asutatud 1960. aastal Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Komiteena, mis nimetati 1976. aastal ühinguks. Ühingul on kollektiivliikmed — loomingulised liidud, asutused, ettevõtted. Ühingu eesmärkide kohta märgitakse,

et see organisatsioon tutvustab väliseestlastele eesti ja teiste nõukogude rahvaste saavutusi, aitab neil luua kultuurisidemeid kodumaaga ning annab koostöös Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühinguga välja ajalehte „Kodumaa".

Sellele informatsioonile täienduseks võiks märkida, et Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Eesti Ühing, kellega Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühing tegutseb tihedas kontaktis. ning on tõenäoliselt eelmistele filiaal, kuulub omakorda Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Arendamise Nõukogude Ühingute Liitu ning seega otseselt Moskva kontrolli alla. Seega on siin tegemist kolmeastmelise välispropaganda süsteemiga, mille alama astme moodustab spetsiaalselt väliseestlaste mõjutamiseks rajatud VEKSA.

Millised on nende organisatsioonide tegevuse eesmärgid, selgub kõige piltlikumalt resolutsioonist, mis võeti 1966. aastal vastu Tallinnas peetud Välismaaga Sõpruse ja Kultuurisidemete Eesti Ühingu konverentsil. Resolutsioon kinnitab:

Konverents on veendunud, et Nõukogude Eesti avaliku elu tegelased, võttes osa ühingu tööst, võitlevad tulevikus veelgi suurema energiaga Nõukogude Liidu Kommunistliku partei poolt seatud välispoliitiliste ülesannete elluviimise eest, annavad oma panuse rahvaste vaheliste sõprussidemete tugevdamiseks, nõukogude inimeste kasvatamiseks proletaarse internatsionalismi vaimus ja püüavad saavutada, et piiri taga hakkab olema ikka enam ja enam inimesi, kes koos nõukogude rahvaga on valvel rahu, progressi ja kommunismi ideaalide eest'.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197 .... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....

Aadress .....

Eestist Rootsi kirjandusõhtule

Jaan Kross ja Ellen Niit esinesid Stokholmis

STOKHOLM (EPL) — Stokholmis viibinud kirjanikepaar Eestist — Jaan Kross ja Ellen Niit esinesid neljap., 13. septembril Muusikamuuseumi saalis korraldatud kirjandusõhtul, kuhu oli kogunenud poolteistsada kuulajat.

Õhtut alustati Veljo Tormise heliplaadiga, misjärele kirjanik Raimond Kolk, kes oma Tallinnareisidel on külalistega tutvunud, lühidalt tutvustas nende loomingut: Kross silmapaistev luuletaja ja intellektuaalse ja meheliku põhitooniga,

samal ajal ka silmapaistev prosaist ajalooliste ning kultuuriajalooliste teemadega, kus temaatika ja andmed on pädevad, millisega aga seotud tugevasti inimesed.

Niit lastekirjanik ja luuletaja, kes oskab rääkida lastele laste keeles ega jutusta neile täis-kasvanuina muinasjutte. luuletajana erandlik oma optimistliku elu kontinuiteedi rõhutamisega samal ajal kui enamik kolleege on nördinud, raskemeelsed pessimistid.

Kirjanikud Eestist esitasid oma loomingut — luulet ja Jaan Kross ka proosat, lugedes katke oma teosest kauge mineviku kunstniku Michael Sittovi ümber. Ta osutus heaks ettekandjaks.

Läänepoolse interpreedina esitas nende luulet eesti ja rootsi keeles Siiri Kriisa.

Pühapäeval, 9. septembril näidati Jaan Krossi romaani „Kolme katku vahel" alusel vändatud filmi Filmhusetis, kus tutvustavalt sõna võttis praegu Uppsalas elunev naisrezhissöör Aruoja (kes abiellumise teel Rootsi on tulnud). samuti võttis sõna Jaan Kross ise. Film oli sisult huvitav, filmikvaliteedilt aga läänelise silmaga vaadates mitmeti soovida jättev.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

KALLIST

VIKTOR ARUSOO'd

sündinud 20. märtsil 1917
surnud 27. septembril 1979

mälestavad sügavas kurbuses

ABIKAASA
poeg TOOMAS perekonnaga
poeg JÜRI
VEND Eestis perekonnaga

ARMAS

VIKTOR ARUSOO

Sind mälestavad leinas sõbrad
Montreali Eesti saarelt

GERDA ja ALDO LATTIK
REELI ja RIIDO MERISTU
MAIE ja AUGUST MULLASTE
ANU ja VOLDEMAR NIILEND
HILJA ja ÜLO PAUL
KARIN ja RAOUL ROHUSAAR

ARMAST

VIKTOR ARUSOO'd

mälestavad kurbuses

MARI ASER
MARTA ja VERNER KULMAR
MARIE LUIK
LINDA ODER
NETTY SÜGISE

ARMAST

VIKTOR ARUSOO'd

mälestavad leinas

GERDA, EVALD ja EPP perekondadega

KAUAEGSET HEAD SÕPRA

VIKTOR ARUSOO'd

leinab

VALLI VOITK

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8602

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

---

ÕNNETUSE LÄBI LAHKUNUD MEIE KALLIST ISA, VENDA JA LELLE

ERNST R. SEIM'i

sündinud 13. mail 1895 Võrumaal
surnud 26. septembril 1979 Stokholmis

mälestavad kurbuses

poeg JÜRI perega Stokholmis
poeg LEO perega Torontos
tütar INGRID perega Stokholmis
vend VALTER abikaasaga ja
VENDADE POJAD ning TÜTRED peredega Eestis

Puhka rahus!

UNUSTAMATA KALLIST

LINDA LIIVAMÄGI't

mälestavad kurbuses

Tuule õhk Su hauda paitab
nagu ema last, maga magusast!

MARTA ja KARL JÕKSI

KAUAAEGSET SÕPRA JA JAHIKAASLAST

VIKTOR ARUSOO'd

mälestavad kurbuses

WERNER HORN
ALIINE VAHTER
ALEKS KUURA perega
KUMARI perekond
KARL NÕUPUU perega
UNO RANDMERE perega
JUHAN VOOT perega

VARALAHKUNUD ARMAST SÕPRA

VIKTOR ARUSOO'd

mälestavad sügavas leinas

ERNA ja JAANUS ÜLAVERE

ARMAST LAULUVENDA, ASUTAJAT LIIGET

VIKTOR ARUSOO'd

mälestab sügavas leinas

MONTREALI EESTI MEESLAULU SELTS

ÕNNETU SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST

ERNST SEIM'i

mälestavad kurbuses

Issand, surres jätan maha,
Sinu hooleks isamaa

KARL NOVEK abikaasaga
ENDEL RUBERG abikaasaga
ARNOLD KUUL abikaasaga

HEAD VANA SÕPRA

ERNST SEIM'i

mälestab

PIHLU perega

Ernst Seim sai surma liiklusõnnetusel

Stokholmis sai möödunud kolmapäeva hommikul liiklusõnnetusel surma tuntud ärimees ja seltskonnategelane Ernst Seim 84 aastat vana. Kadunu, kes vaatamata oma kõrgele elueale oli hea tervise juures, jalutas oma elukoha juurest hommikul südalinna kui talle tänava ületamisel peale sõitis auto. Ernst Seim toimetati raskete vigastustega St. Görani haiglasse, kus ta peatselt suri.

Ernst Seim oli Võrumaa mehi, kes töötas iseseisvuse ajal Tallinnas Jüri Kodrese suuräris ärijuhina. Paguluses töötas ta ärialal ning omas Stokholmis triikikoja. Ta oli ka Rootsis tegutseva Eesti Ettevõtjate Ühingu asutaja ning valiti hiljem selle organisatsiooni auliikmeks. Lähematest omaksetest jäid teda leinama poeg ja tütar Rootsis, poeg Kanadas (Torontos) ja vend Eestis.

Politseinike umbusaldus Toronto linnapeale

Toronto Politseinike Ühingu koosolekul avaldasid 2000 Metro Toronto politseinikku umbusaldust Toronto linnapeale John Sewell'ile, kes mitmel puhul on viimasel ajal kritiseerinud politseinikke. Politseinikud otsustasid anda ka igakülgse materiaalse ja moraalse toetuse kahele Toronto politseinikule, keda süüdistatakse 35-aastase jamaika immigrandi Albert Johnsoni ettevaatamatus tapmises. Politseinikud olid eriti kriitilised Kanada ajakirjanduse suhtes, kes Albert Johnsoni surma on üles puhunud ja teinud sellest rassivaenuliku vahejuhtumi.

OTSITAKSE

MALVA ERICHI TÜTAR KORN'i.
Otsib täditütar Stasija Lepson,
19 Luverne Avenue, Downsview,
Ont. — Tel. 636-7071

KODUMAAL SURNUD SÕBRANNAT

HEINI BLUMBERGS'i

(Tamm-Koni)

mälestavad

LEIDA RANDLEPP
KALLI PRIIDIK

Meie südamlikum kaastunne ERICH VÄLI'le tema venna

AGO VÄLI

surma puhul

VAIKI MELTS
KAARE MELTS

Tänuavaldus

Avaldame oma sügavamat tänu kõigile, kes meie varalahkunud tütre,

MALLE PÄHN-KETEL'i

surma puhul on püüdnud väga soojasüdamlikult kas isiklikult või kaastundekaartidega, lilledega ja mälestuskuulutustega ajalehtedes leevendada ja jagada meie südamevalu ja hingetormi rasketel leinapäevadel!

Sügavas tänutundes

ELMAR ja AINO PÄHN lastega

Enn Vetemaa näidend ringreisil Austraalias

Adelaide näitetrupp esitas hiljuti Enn Vetemaa näidendi „Õhtusöök viiele", mis sai kohapeal sooja vastuvõtu osaliseks. Nüüd on Canberra Eestlaste Koondise kutsel teatritrupp vastu võtnud Austraalia pealinna eestlaste kutse ja esineb oktoobri alul näidendiga kohalikus St. Peter'i kiriku saalis. Pärast etendust on ettenäha ühine koosviibimine kohvi ja suupistetega. Kuna Adelaide teatritrupi tulek üle 1000-nde km kaugusele on seotud suurte majanduslike kulutustega, siis kutsutakse üles kõiki ümbruskonna eestlasi teatriõhtust osa võtma.

Filatelistidele

Toronto Eesti Filatelistide Selts alustas uut hooaega vahetusõhtutega Eesti Majas. Esimene kokkutulek toimub neljapäeval, 4. oktoobril kell 7.30 Eesti Majas ruum nr. 9. Kõik uued liikmed ja külalised teretulnud.

Saksamaa päritoluga meistri poolt eeskujulikult ehitatud

maja müüa St. Petersburgis, Floridas.

Elutuba, florida tuba, kaks magamistuba, kaks vannituba, söögituba, köök, rõdu, õhujahutus, küte. Ilus aed apelsini, sidruni ja teiste troopiliste puude ja põõsastega — elate nagu pargis vaikses ümbruses. Shopping center ja bussi liin jalutus-kaugusès Hoiate kokku bensiini ja $8. $49.000.00. Helistage: 813/823-3580 või õhtul 813/526-5206.

Norma Rebane, Realtor/associate.
The Crisp Co. 1950 16th St. No. St. Petersburg, FL 33713

Teadaanne

E.N.K.S. Tütarlaste Gümnaasiumi aastapäeva koosviibimine korraldatakse s.a. 14. okt. kell 3 p.l. Helene Avarlaidi kodus, 20 Crestland Ave., Toronto.

Osavõtust teatada tel. 423-9703.

Bitner's

Euroopamaitselised toidud
Lihasaadused & delikatessid

Tuntud kõrgekvaliteedilisi ja peenemaitselisi liha- vorsti- ja suitsutussaadusi ning delikatesse LEIATE MEIE ÄRIDEST!

Peakontor: 21—25 Medulla Ave. Toronto 18, Ont.

Laod: Toronto, Montreal

26 ÄRI: Toronto, Ottawa, Kitchener, Waterloo, Burlington, St. Catharines, Mississauga, Pickering, London & Oshawa

---

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühapäeval, 7. oktoobril kell 5 p.l. LÕIKUSETÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga Redeemer kirikus. Laululehed.

Esmaspäeval, 8. oktoobril kell 3 p.l LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS Virginia United kirikus (Hwy 48 ja Royal Beach Rd).

Pühap., 14. okt. kell 6 p.l. naisringi koosolek Redeemeri kiriku ruumes. Kõik daamid teretulnud.

ÕPETAJA KONETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 tel. 483-4103

TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 7. oktoobril kell 11 hommikul. Solist Lydia Kööp. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul.

LÕIKUSPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 14. oktoobril kell 11 hommikul. Laulab Noortekoor „Lootus" Rosemarie Lindau juhatusel.

EELTEADE: Leeri alguse jumalateenistus 21. oktoobril. Leerist osa võtta soovijail registreerida õpetajale.

NAISRINGI KOKKUTULEKUD igal kolmapäeval kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 6. okt. kell 7 õ. PIIBLITUND, Allan Laur.

Pühap., 7. okt. kell 2 p.l. (muudetud aeg) JUMALATEENISTUS, Kõneleb dr. A. Laur, lauluettekandeid. Issanda surma mälestamine.

Teisip., 9. okt. kell 7 õ. palvus.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich,
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.
kantseleis, telefon 921-9417.

JUMALATEENISTUS ühenduses KODUMAALT LAHKUMISE MÄLESTAMISEGA on pühapäeval, 7. oktoobril kell 1.30.

Koguduse käsitööringi töökoosolek on esmaspäeval, 15. okt. kell 6.30 alates.

Leeriõpetusest osavõtta soovijail teatada õpetajale.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-3177

Pühap., 7. okt. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS pühap., 14. okt. kell 4 p.l. Kohvilaud, eeskava. solist Tamara Norheim

Pühapäevakooli algus, pühapäevakool toimub jumalateenistusega samaaegselt.

Palume tuua pühapäevakooli ealised lopsed kirikusse.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

Murdmaa-suuskade VÄLJAMÜÜK

TÄIELIKUD SUUSAKOMPLEKTID täiskasvanuile
(suusad, saapad, kepid, mähised, kontsaplekid)

Riidematerjale ja klaaskaupu valitud välja ODAVMÜÜGIKS
30% kuni 50% hinnaalandusega

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ◎ TELEFON 483-6650
Avatud: esmasp, teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9—4

Uus toimetus „Võitlejale"

Torontos toimus ajaleht „Võitleja" väljaandmiseks moodustatud kolleegiumi koosolek, kus arutusele tulid lehele toimetuse moodustamise ja väljaandmisega seotud majanduslikud küsimused. Kolleegium valis Saksamaalt üle toodava võitlejate häälekandja „Võitleja" peatoimetajaks August Jursi, tegevtoimetajaks August Kala, toimetajaks August Nõmmiku, tehniliseks nõuandjaks Lembit Pihlbergi ja majandusjuhiks Hans Kivi. Ajaleht hakkaks ilmuma 8 leheküljelisena kuus korda aastas.

Esitatud foto kujutab kolleegiumi ühel varasemal koosolekul. Istuvad vasakult: E. Lindaja, A. Kala, A. Jurs ja K. Tori. Seisavad: A. Nõmmik, H. Kivi ja H. Teder.

Uus esimees Montrealis

Eesti Seltsi juhtima asub Leida Helde

MONTREAL (VE) — Surma läbi lahkunud Montreali Eesti Seltsi esimehe Erich Aseri asemele valiti 20. sept. peetud seltsi erakorralisel peakoosolekul uueks esimeheks noorema põlvkonna esindaja Leida Helde, seltsi juhatuse kauaaegne liige, kes juba üheksa aastat on juhatuses pidevalt Montreali eestlaskonda teeninud.

Leida Helde on pärit Torgust, Saaremaalt. Väikese lapsena lahkus Eestist, kasvas üles ning hariduse sai algul Rootsis, siis Montrealis, akadeemiliselt kuuludes ENÜS'i peresse.

Tubli organiseerijana on Leida Helde tegevuses olnud hundude ja gaidide juhina.

Tänuväärselt on ta esindanud Montreali eestlaskonda Eestlaste Kesknõukogus Kanadas; eriti hinnatud on aga tema teened Montreali eestlaskonna esindamisel rahvusvahelisel tasemel, olles Balti Liit Kanadas Montreali osakonna abiesimeheks.

Samal koosolekul valiti veel seltsi juhatusesse:

Hille Sutt, Richard Leitham, Hugo Muru, Karl Koppel, Elmar Ani, Meeme Sultson ja Paul Kents.

LEIDA HELDE

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
462 Jones Ave., Toronto 6, Ont
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 7. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad A. Ehasoo ja jutl. E. Saraoja.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.20 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 7. okt. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid; tshellomuusika. Issanda surma mälestamine. Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Tunnistusi, vaimulik muusika.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
698-2745
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates
Müüme aknaid ja installeerime
WINDOWS BOUNDS
1916 Queen E, Toronto

Baptisti Noortekoori kontsertõhtu

Möödunud pühapäeva õhtul toimus Toronto Eesti Baptisti Koguduse Noortekoori kontsert-jumalateenistus. See oli esimene kolmest kontserdist, millele järgnevad eeloleval nädalalõpul sama kavaga kontserdid Lakewoodis ja New Yorgis, kuhu sõidetakse bussiga külalisesinemistele.

Pärast suvevaheaega on noortekoor lühikese ajaga tugevasti töötanud ulatusliku kava ettevalmistamisel koorijuhi Charles Kipperi juhatusel ja peaaegu 30-liikmeline helisevate ja värskete häältega koor oli harmooniline ja suutis vaimulike sisuga lauludele anda usuliselt veenva tõlgitsuse. Koori meeshääled jäid veidi naishäälte varju, kuid esimene kontsert on mõneti ikka veel tasakaalu otsiv.

Koor laulis Bachi, Duesbergi, Raidi, Sabelmanni, Kappeli, Burroughsi helitöid ja lõpetas kontserdi Händeli „Halleluuja. Aamen" vaimustavate helidega. Laude vahele oli paigutatud soolosid, kus sopran Marika Krabi laulis ja flööditrio Helen Auväärt, Marjanne Ekberg ja Ester Wilbiks esitasid soolopala, aga kaks neist ühinesid paari laulu puhul kooriga, kellele lmbi Medri oli klaverisaatjaks.

Laulude vahele oli sõnalises osas paigutatud kaks noorte sõnavõttu ja kolmandaks Viive Medri kõne uskliku kodu tähtsusest ja väärtusest inimese hilisemas elus, kuna kõik noortekoori liikmed pärinesid usklikest kodudest. Oma kõnes V. Medri ütles, et temale kui usklikkodu kasvandikule on see tähtis kolmest aspektist. Esiteks ta on tänulik, et teda õpetati kodus tundma Jumala käske ja neid täitma. Teiseks, et kodus puudus lootusetuse vaim, kuna usaldati Jumalat ja kolmandaks seal õpetati uskuma igavesesse ellu.

Noortekoori kontsert-jumalateenistus oli esimene tänavuse „Juubeliaasta Muusikaõhtuist". Järgmisena selles seerias on ettenähtud oktoobri lõpus noore viiuldaja Gerany Viinalassi esinemine, kes elab Sudburys.

Teadaanne

Tallinna Tütarl. Kommertsgümnaasiumi abiturientide koosviibimine toimub 14. okt. Don Mills, 12 Denlow Blvd. Hilda Lepni loenguga ja diapositiivide näitamisega Iisraeli ajaloost. Osavõtust teatada õhtuti pärast kella 6, tel. 222-2493, hiljemalt 10. oktoobriks.

MEMBER REALTY CANADA CARGI™
Each Member office Independently owned and operated
MARK T. MANKIN REALTOR
2670A Yonge St. (at Lytton Blvd.)
Toronto M4P 2J5
Kinnisvara ostu või müügi korral helistage
Toomas Mankin, tel. 487-4477
kodus 447-2017

SPORT

Eesti noorte ujumistagajärgi USA-s

Käesoleval suvel võtsid osa American Athletic Union'i (AAU) ujumisvõistlustest Illinoisi osariigis ja saavutasid tagajärgi:

Ursula Kurman (12 a.): 50 meetrit vabalt 31,3; 100 m vab. 1.08,0 100 m rinnuli 1.29,9; 200 m kombineeritult 2.54,4.

Melba Kurman (10 a.): 50 m vab. 34,9; 50 m liblikas 40,8; 100 m vab. 1.16,3; 200 m komb. 3.15,7.

Iris Kurman (9 a.): 50 m vab. 34,8; 50 m libl. 42,3; 50 m rinnuli 48,2; 100 m vab. 1.17,9; 100 m rinnuli 1.47,2.

Noorte eesti ujujate esinemine tõi rohkesti esimesi ja teisi kohti koos oma ujumisklubi (Macomb, Ill. YMCA) rekorditega.

Prof. George (Jüri) ja mag. Tiina Kurmani noorem tütar Lulu (7) võistles augustis esimest korda Illinois — Ft. Madison Pargi YMCA ujumisvõistluste noorte rühmas, võites kolm esimest kohta (25 jardi vabalt 23,34, 25 j. liblikas 28,99 ja 25 j. kombineeritud ajaga 28,75).

VES

Spordimärkmikust

Ida-Saksa on suurepärane spordiriik. Seal on kergejõustiklasi, võimlejaid, suusatajaid ja muid, andes maailma spordimaailmas tipptulemusi. Aga miks ei esine ida-sakslasi purilennus, langevarjuhüpetes ja õhupalli-lennus. Millest see oleneb? küsitakse.

o

Finlandia nimelise suusatamisvõistluse peasekretär Vappu Määttänen ütles Lahtis, et eelolevaal talvel võetakse võistlusele kõige rohkem 8000 suusatajat. Augustikuu lõpuks oli registreerituid 5380 suusatajat. Möödunud talvel oli registreerituid 7224 ja võistlusest võttis osa 6811. Finlandiasuusatamine Hämenlinnast Lahtisse korraldatakse Lake Placidi talveolümpiaadi viimasel võistluspäeval 24. veebruaril 1980. Praegu on välismaalasi üheksast riigist, möödunud talvel oli osavõtjaid 17-st riigist.

o

Neljakordne olümpiavõitja soomlane Lasse Viren jooksis oma spordikarjääri parima tulemuse 5000 m ajaga 13.32,2. Tulemus ei andnud Louvainis, Belgias siiski paremat kohta kui neljanda. Belglane Willy Polleunis tuli esimeseks ajaga 13.23,2, teiseks jäi Emiel Puttemans 13.23,3 ja kolmas rootslane Dan Glans 13.24,2.

o

Laaksolahdessa peetud võistlustel viskas A-tüdrukute klassis eestipärase nimega Tiina Lillak odas uue põhjamaade rekordi tulemusega 55.24. Vana rekord on püsinud 19 aastat.

o

Prahas toimuvatel kergejõustiku võistlustel lennutas soomlane E. Utriainen oda 89.86. Samal võistlustel tshehh K. Kolar jooksis 400 m ajaga 46,18. Naiskuulitõukajate konkurentsis võitis esikoha H. Fibingerova tagajärjega 20.39.

Pensionäride tervisvõimlemise ring alustas tegevust

Toronto Eesti Majas alustas sügisest tegevushooaega populaarseks kujunenud tervisvõimlemise ring. Hooaja avamine toimus möödunud neljapäeval ringi liikmete kokkutulekuga kohvilauas, millest võttis osa ligemale 150 liikmeline võimlemishuviliste pere.

Avasõna kokkutulekul ütles ringi esinaine Renate Sõrra, kes tervitas kõiki kokkutulnuid ning mainis, et tervisvõimlemise ring pensionäride klubi juures on ainult ühe aastane, kuid on kujunenud väga populaarseks ning omab suure liikmeskonna. Lõpuks tänas sõnavõtja kõiki osavõtjaid ja abilisi energilise koostöö eest.

Tänusõnad võimlemisringi esieinaisele Renate Sõrrale ja ringi juhatusele ütles Pensionäride Klubi esinaine Frieda Terts, kes soovis ühtlasi edu edaspidiseks. Võimlejate poolt tervitas ringi ühe aastase sünnipäeva puhul Jaan Treumuth, kes tõstis esile ringi esinaise energilist tegevust ning andis ülevaate tervisvõimlemise tähtsusest ja tervendavst mõjust inimorganismile.

Kavalises osas esitas abielupaar Saarni keelpillidel meeleolumuusikat, kuna ühislaule saatis klaveril E. Liigand. Kohvilaua ajal toimus ka loterii kus välja loositi arvukalt ringi liikmete poolt valmistatud ilusaid ja väärtuslikke käsitöid. Lõpuks sooviti veel õnne koosviibimisel viibivale sünnipäevalapsele G. Külmallikule ning ringi liikmed asusid koduteele noorusliku sammuga.

J. S—gi

Täna, 2. oktoobril täitub T.E.S. Täienduskeskkooli asutamisest 15 aastat. Aastate jooksul on kooli lõpetanud üle 300 õpilase. Pildil keskkooli juhataja Edgar Marten koos tänavuse esimese klassi õpetajate Juta Puhmi (vasakul) ja Ene Lüdig'uga (keskel) uue kooliaasta avamisel.

Kunstniku luuleliselt palgepoolelt

Ants Vomm, Varjud (Luuletusi) 1948—1978. Autori kirjastus, Toronto 1979. 72 lk.

Torontos kunstnikuna hästi tuntud Ants Vomm on üks neist eesti kunstnikest, kes kujutavkunsti kõrval väljendab end ka luules, nagu on seda teinud eesti kunstnikud-luuletajad Harri Asi, Ivar Ivask, Aleksander Suuman ja Arno Vihalemm.

Ants Vommi mahukas 240-leheküljelene esikkogu „Minu hing" ilmus 1971 märkusega, et see sisaldas pagulasluulet aastaist 1948—1971. Uus kogu „Varjud" alustab jälle sama 1948. aastaga, kuid sellele on lisatud viimase kaheksa aasta loomingut.

Vaatamata uue kogu 72 leheküljele, on selles avaldatud 75 luuletust ja 16 illustratsiooni.

Viimased on enamuses leheküljе suurused linoollõiked ja näib, et raamatus ongi kujutavkunstiline osa kaalukam, tuues esile kunstnikuna tuntud A. Vommi impulssiivset loojaisiksust ja karikatuurset joonetõmmet.

Sellevastu on värssidega jäädud siiski esikkogu konarlikele teedele, kas tahtmatusest, hoolimatusest või arvamisest, et luules on iga värsirida nii piiha, et seda viimistlemisega ei tohi muuta ega siluda. Paraku on neis, peamiselt riimitud värssides palju otsest proosat, ebaluulet ja keleprunki, mida luulekeeles ei kasutata. Sisuliselt ta on jäänud pagulasluule tunnete ja mõtete juurde, kus sageneb elumõtte otsimine ja meditatsioonid.

Omalt poolt on see ka reisiraamat, päevik paljudes käidud kohtades tehtud tähelepanekuist ja saadud muljest, olgu need siis soojas Roomas ja Hispaanias või pakaselises Yukonis.

Kunstnikuna on meeldejäävad osa ta illustratsioonidest, kuid tulnuks siiski tähele panna, et ka raamatu kujundus on kunstitöö. Kasutatud tüpograafiline pilt on küll omalaadne sigri-migri, kuid juule on selline kirjanduse liik, et see leheküljel hakkab hoopis rohkem rääkima, kui selle ümber on jäetud hingamiseks ruumi.

Oma teise koguga A. Vomm ei püüa suuri kõrgusi ega viimistletud sõnakunsti. See omamoodi tunde- ja ajaluule, mide ta „üksi voodis nõnda hilja/ luuletan ma ihupaljalt" on kirjutanud. Ihupaljaks võtmine võib olla luuletamisele riitusliku funktsiooni andmine, kuid tõelise luuletuse loomiseks tuleb end hingepõhjani alasti kiskuda.

HANNES OJA

RAAMATUID

müügil

„VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Hanno Kompus — Kustutamata nälg kunsti järele	11.—	65
L. Wahtras — Liivaklaas	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lai kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	65
Leho Lumiste — Alamuse Audros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — Varjud (luuletuskogu)	8.—	30
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50
E. Sanden — Loojangul lahkumine Tallinnast	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.80	30
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	60
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	30

Johannes Renner

LIIVIMAA NOOREM RIIMKROONIKA

1.

Suurest kalliduse ajast ja näljast Liivimaal.

Aastal 1315 oli suur häda Liivimaal, mille sarnast seal kunagi varem pole kuuldud, suure kalliduse aja ja nälja pärast. Sellest tahan ma mõned asjad, mis tol ajal juhtunud, kirja panna ja teatada.

Üks naine lõi oma lapse surnuks ja sõi seda oma mehega, (mis) oli üks kurb toit.

Palju vargaid, kes olid üles poodud, võeti vaeste inimeste poolt maha ja söödi ära.

Palju inimesi suri nälga, need maeti suurtesse aukudesse, sealt varastati mõned ja söödi ära.

Ühel mehel oli kaks last ja ei leiba ega midagi muud, mida ta oleks võinud neile anda, tal endal polnud ka midagi süüa; siis lõi ta koos oma naisega mõlemad lapsed surnuks ja (nad) sõid need ära. Kui nüüd nälg tuli, tahtis mees ka oma naise surnuks lüüa ja ära süüa; viimane sai sellest aru ja jooksis minema. Kui foogtile sellest teatati, laskis ta mehe kinni võtta ja ära põletada.

Ühel saksa mehel oli oma naisega kaks last ja mitte midagi süüa, naine suri suure nälja kätte. Siis võttis ta mõlemad lapsed ja pani nad sooja tuppa, läks kurvalt ja murelikult minema, sest tal polnud neile midagi anda. Seal surid nad nälga.

Ühel teisel isal oli neli last, neile ei olnud tal ka midagi anda; seda häda ei suutnud ta kauem näha, võttis lapsed, pani nad sauna, süütas selle põlema ja põletas lapsed seal sees ära.

Eestimaal on Puiatu nimeline küla, kus elas üks vaene mees, kellel oli poeg. See nõudis isa käest leiba; isa vastas, kust peab ta leiba võtma, tal pole talle midagi anda; siis võttls poeg kirve ja lõi isa surnuks. Selle eest löödi jällegi tema pea maha.

Palju inimesi oli nälga surnud ja kaua vedelenud, sellest hoolimata söödi neid raipeid ilma soola ja leivata.

On lugeda, et Jeruusalemmas üks-ainus naine oma lapse ära sõi, aga siin sündis hädaga palju rohkem. Nälg tuli siin sellest, et külm rukki, odra ja muu vilja suuremalt osalt ära võttis, nii et vilja saada ei olnud, vaid kes tahtis midagi saada, see pidi maksma sälitise eest 18 marka (see oli umbes viis taalrit); vaestel inimestel ei olnud raha, sellepärast pidid nad nälga surema.

Pärast Johannes Granti sai Friedrich Riia peapiiskopiks. See sai teate, et Leedu vürst Dovydas tahtvat end ristida lasta ja kristlaseks saada; seepärast kirjutas ta paavst Johannes XXII-le, kes siis Avignonis oli, ja palus tungivalt, et ta saadaks maale ühe piiskopi ja abti leedulaste ristiusku pööramiseks, sest vürst on lasknud kuulutada, et kui paavst temale vaimulikke saadab, tahab ta kristlaseks saada. Niisiis saatis paavst otsekohe ühe piiskopi ja teisi preestreid Liivimaale. Need saatis Friedrich edasi vürsti juurde Leedusse. Aga vürst oli nüüd meelt muutnud ja ütles saadikutele: Mina ei tünne teie paavsti ja ei soovigi teda tunda, ma tahan oma isade usu juurde jääda, niikaua kui ma elan, ja elu ning varanduse selle eest välja panna. Nii pidi saatkond pika tee jälle asjatult käima. See Dovydas tapeti pärast seda, siis kui ta tuli Pihkvast jälle tagasi oma maale, Poola kuninga Lokieteki poolt, kui ta ühtki vaenlast ei oodanud.

Vend Gerhard von Jorke suri, kui ta oli 19 aastat valitsenud.

Eberhard von Welheim (Monheim), 25. meister.

See Eberhard oli jumalakartlik, tore, vapper mees ja (oli) Ventspilsis komtuuriks ühe aasta, seejärel oli ta Kuldigas oma 14 aastat, tegi leedulastele suurt kahju, võttis nendelt palju linnuseid, mis ta ära lõhkus. Kurelased pidasid teda nagu oma isaks, sest tema ajal ei olnud Kuramaal ühtki röövimist ega põletamist.

Kuidas riialased leedulaste abiga ordu vastu sõdisid, aga nad maha suruti ja leedulasi löödi.

Aastal 1328 saadeti meister Eberhard Liivimaale. Tema vastu tõusid riialased ja põletasid ära Daugavgriva aleviku, kus palju inimesi surma sai; seal võis näha naisi surnult maas lamamas ja neil olid väikesed lapsed kätel, teistel rippus sisikond kehast välja; mehi, naisi ja lapsi heitsid nad pruulimispannidele ja tarvitasid niiviisi suurt vägivalda. Kui meister neid kurbi sõnumeid kuulis, läks ta Riia alla ja piiras linna 2 aastat.

Sel ajal põles maha Tartu linn.

Riialased olid pööranud abi saamiseks leedulaste poole ja nendele 2 teejuhti saatnud, nimelt Tralowe ja Darsouwi. Nii tulid nad (leedulased) Liivimaale, röövisid ja põletasid kuni Paistuni, panid kirikud põlema ja lõid palju kristlasi surnuks, piinasid siin surnuks ka kaks jutlustajat-munka.

Isand Nicolaus von Rope, Tartu piiskop, sai sõnumi, et leedulased olevat kohal; seal sõnas ta: Meil pole midagi häda, leedulased ei ole meie vaenlased, läks hoopis jahile; seal tuli ratsa üks leedulane ja lõi ta surnuks koos paljude teistega.

Kui vend Eberhard sai teada leedulaste tulekust, kirjutas ta suure rutuga vendadele, et need peavad teele asuma leedulaste vastu; selle peale oli igamees rõõmus, siiski leidusid mõned, kes võitlust ei soovitanud, niisiis ka maha jäid, millest oli meistril kahju, seepärast et vaenlased niiviisi sealt saagiga takistamatult ära läksid. Siiski löödi nendest 500 Helme all maha; teised läksid suure röövsaagiga Leedusse. Siis pööras meister jälle Riia alla ja asus sellega võitlusesse kõigi võimiste kohaselt.

Aastal 1330 tulid leedulased röövima ja põletama Kuramaale, panid tule otsa Piltene alevile, kuid linnuse peale jooksid nad asjata tormi; seal sai surma üks ordumand ja kaks poissi; siin said nad suure röövsaagi ja läksid jälle Leedusse. Seda tegid riialased, kes tahtsid ordut hoopis ära hävitada. See sõda kestis kaks aastat, sest meister oli linna nii piiranud, et seal sees suur nälg valitses ja paljud nälga surid.. Siis tuli meistri peale kaastunne, ta saatis ühe orduvenna linna ette ja laskis vaestele inimestele kuulutada, et nad võivad linnast välja tulla ja leiba muretseda, kust nad saavad. Seda juhtus oma viis korda. Kui nüüd nälg väga võimust võttis, palusid riialased armu, palusid maamarssalit, et ta rahu teeks. See sündis; siis tulid nad meistri juurde, langesid selle jalgade ette maha ja palusid armu. Selle üle peeti nõu ja meister andis neile armu, siiski niiviisi, et nad temale oma linna ja varanduse annavad, välja arvatud oma elu. Seepärast pidid nad müürid maha kiskuma. Niisiis anti Riia Püha Gertrudi päeval ära. Siis laskis meister linnas ehitada toreda linnuse Väina äärde, mis oli küll üks kõige paremaid linnuseid Liivimaal.

Seejärel arutas meister, kuidas ta võiks leedulastele kätte maksta, kirjutas oma komtuuridele ja foogtidele; need tulid hästi sõjariistus ja otsustati, kuhu minna. Niisiis läksid nad kuningas Sandote maale, mida nimetatakse Aukshtaitija, laastasid seda röövimise ja põletamisega, sest leedulased ei teadnud sõjakäigust midagi; niisiis lõid nad kiiruga surnuks palju inimesi. Sel ajal tuli meistrile sõnum, et seal olevat kohal venelased, kes leedulaste abiga tahtsid tungida Preisimaale. Kui need meistrit märkasid, tungisid nad talle kallale seljatagant. Kui meister kisa kuulis, pööras ta jälle ümber ja tormas vaenlastele väega kallale; seal sai Leedu kuningas haavata ja 50 venelast ja leedulast surma; teised pääsesid sealt põgenema. Siin sai surma ka 40 kristlast ja 2 orduvenda; teistega tuli ordumeister rõõmuga jälle (oma) maale tagasi.

Varsti pärast seda läks meister suure väega Dubingiaisse, et vaenlastele äkki kallale tungida, mis ka sündis, ja lõi Sickulni (Seshuoliai?) maal 1200 (inimest) surnuks, noori ja vanu, röövis ja põletas kuni nelja penikoorma kauguseni Vilniusest, mis on Leedus pealinn, ja pööras suure saagiga jälle koju.

Selle meistri ajal oli palju sõjakäike, mis kõik olid tagajärjeta, sest maa ei olnud külmanud, nii et nad kusagile minna ei saanud, muidu oli kogu tema soov, et ta Aukshtaitija ja Zhemaitija kuninga maid võiks rüüstata.

(Järgneb)

UUDISEID KODUMAALT

Kõik, kes kunagi on Narve-Jõesuu kaunil liivarannal puhkust veetnud, ülistavad selle suvituskoha võlusid. Kahjuks on Vabaduse tänaval asuva viinakaupluse lähedane park saanud alkohoolikute meelispaigaks, kus peaaegu iga päev, eriti aga pärast lõunat võib näha kuidas kummutatakse pudeleid. Hommikul aga seisvat kopikaid lugevad mehed kauplus „Ranna" ukse ees. Kui pood avatakse, kiirustatakse õllekastide juurde. Mõni on nii janune, et avab pudeli ja neelab esimesed sõõmud juba kassajärjekorras seistes. Kasimatu olevat ka ümbritsev metsapark, kus reha polevat enam ammu nähtud. Kurja juur aga peituvat selles, et ei peeta kinni alkohoolsete jookide müügi eeskirjadest. Alevis müüakse viina kella 10-st kuni kella 8-ni õhtul. Seda tehtavat ilma ostjaile näkku vaatamata, hokastanuile juba esmajärjekorras, et nad räuskama ei hakkaks.

*

Augustis tabasid mitmed suured vihmahood Kagu-Eestit. Eriti mõjusid need Orava sovhoosi savimaadel, kus 70—80 hektaril kartulipõldudel jäi vesi läikima pikemaks ajaks vangude vahele. Majandi direktori Kalev Toova arvates on kahju saanud kaks kolmandikku saagist. Individuaalmaadel katsutakse käsitsi kartulaid võtta, kuid seda saadakse teha ainult oma aiamaal. Nüüd leitakse, et kartul tulnuks seal maast enne ära korjata kui vihmad saabusid. Varasemate sortidega võinuks seda ilmastiku probleemi vältida, leitakse ülevalt poolt.

*

Võru teeninduskombinaadi „Tamula" juures alustas oma esimest õppeaastat erikutseklass, kus kuusteist noort keskhariduse kõrval omandab ka kuduja või rätsepa kutse. Kombinaadi spetsialistidel olevat ette valmistatud loengud materjalide ja seadmete, töö- ja tuleohutuse, töö tasustamise, õiguse, tsiviilkaitse ja tehnoloogia alal. Keskhariduse eest hoolitsevat kohaliku kaugkeskkooli õpetajad.

*

Tallinna Keemia ja Farmaatsiatehase tisler Henn Rohtla kirjeldab oma kogemust sotsialistlikus ettevõttes, kus ta töötas remondimehaanika-jaoskonna juhataja Egmont Lehtmetsale alluvana. Aegajalt saanud ta viimaselt käske mitmesuguse mööbli valmistamiseks. Rohtla mõelnud, et need lähevad lasteaiale, kuna tegi neid oma töö ajal. Hiljem nägi, et valmistatud mööbel oli Lehtmetsa kodus ja taipas, et asi pole puhas. Asi jõudis siis kohtusse, kus selgus, et Lehtmets oli tõesti mees, kes oma ametikohta kasutas isikliku kasu saamiseks, pettes häbematult oma tehast. Umbes aasta jooksul valmistas Rohtla talle 500 rubla väärtuses mööblit. Uurimise käigus ilmnes, et seal on mõni teinegi töötaja lasknud omale valmistada mööblit tehase arvel. Lehtmets anti kollektiivi ümber kasvatada, kuna mees juba kohtuprotsessil oli oma teguviisi südamest kahjatsenud. Tehases toimunud koosolekul keegi Lehtmetsa süütegu ei halvustanudki, räägiti aga inimesest kui heast tootmisjuhist.

*

Tänavu on Tallinnas olnud valvega ülesõidukohtadel seitse juhtumit, kus autod lähenesid ülesõidukohale nii suure kiirusega, et pidurdamisel murdsid tõkkepuud katki. Kirjeldatud õnnetused olid siiski kõik õnnelikult lõppenud. Palju kurvemate tagajärgedega on sel aastal lõppenud raudtee ületamine hooletuile jalakäijatele. Üksnes juulikuus jäi rongi alla kolm inimest, kes kõik said surmavaid vigastusi.

17. juuli päeval lebas Türi-Võhma jaama vahel raudteel Paide rajooni „Estonia" kolhoosi karjak, 48-aastane Paul R. Rongi. Kui rong purjus mehele lähenes, oli vedurijuhil halva nähtavusega teelõigul ja pidurdamiseks lühikeseks jäänud vahemaal lausa võimatu peatuda. kuigi rongijuht tegi mis suutis. Pealesõitu ei suudetud vältida.

23. juuli õhtul jäi Riisipere-Vasalemma jaama vahel Laitse peatuse lähedal rongi alla Tallinna Elamuehitus kombinaadi 53-aastane kassiir Zoja S.

24. juuli öösel jättis oma elu Tartu—Kärkna jaama vahel raudteele joobnuna tulnud 26-aastane Aleksander P.

*

Tartus toimus septembris teaduslik konverents „Vanemuise" teater nõukogude teatrikultuuris Sellest võtsid osa Vene NFSV kõrgkoolide ja loominguliste organisatsioonide esindajad. Ettekandeid pidasid Leningradi Riikliku Teatri-, Muusika- ja Kinematograafiainstituudi N. Liidu rahvaste teatri ajaloo kadeedri professor N. Kuzjakina, N. Liidu Kultuuriministeeriumi muusikaasutuste vastutava inspektor T. Leontovskaja ja Ulevenemaalise Teatriühingu N. Liidu rahvaste teatri kabineti juhataja I. Shostak. Esimene kõneles lavastajate kasvatamisest „Vanemuises", teine „Vanemuise" muusikalavastustest ja kolmas N. Liidu teatrite vastastikusest loomingulistest suhetest ja „Vanemuise osast selles. Konverentsil olevat ka kolm eestlast saanud kõneleda oma teatrist.

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

VABA EESTLANE

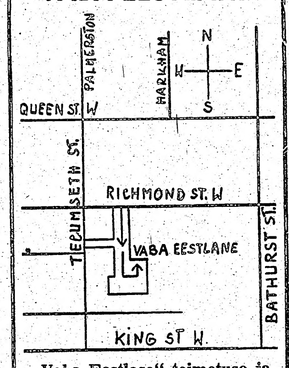

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Suhtuge positiivselt lastevanemate kohustustesse!

Meie oleme saanud seeria broshüüre „Kids are people", mis aitavad teid igapäevastes probleemides laste kasvatamisel.

Will I ever sleep again? □

Broshüür, mis käsitab laste magamise harjumusi. Kuidas suhtuda laste öösistesse ärkamistesse, painajalikesse unenägudesse jne. Pidage meeles, et väikelapse voodimineku rutiiniga tuleb alustada võrdlemisi varakult.

Toilet training □

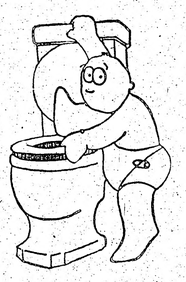

Mõningad olulised näpunäited, mida teha, mida mitte teha kui laps hakkab käima vannitoas. Treening ei tohi sel puhul olla ebamugav, häiriv ega pettumust valmistav. Siin on efektiivsed juhised kuidas saada enesekindlust selle komplitseeritud küsimuse lahendamiseks! Vähendage lapse probleeme ja suurendage oma enesekindlust!

Playing and learning (toddlers and infants) □

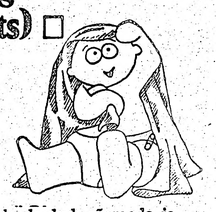

Ringitatsajad ja väikelapsed armastavad uurida. Mängimise ja õppimise mängud on eriti olulised terve ja positiivse vahekorra kujundamisel vanemate ja laste vahel. Need kujutavad endist tegevust, puudutamist, maitsmist ja dramaatilist mängu. Siia kuuluvad ka laulud, sõrmede ja varvaste mängud, lugude vestlused ja maalimine. Mängimise ja õppimise mängud aitavad kaasa lapse üldisele arengule.

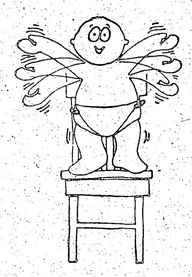

Freedom to grow □

Psühholoogid arvavad, et lapsed peavad õppima uusi oskusi loomulikult. Lapsed tahavad asju teha ise kuid nad kaotavad oma julguse kui neid liigselt kaitstakse. Meie kõik soovime, et meie lapsed kasvaksid üles vastutustundelisteks ja iseseisvateks inimesteks. See voldik on meile selle ülesande teostamisel heaks juhendajaks.

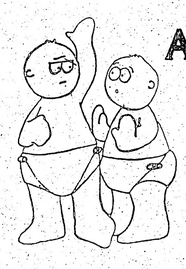

Aggression is natural □

Lastel on samasugused nurjumise ja viha tunded nagu teil enestel. Ning sageli on raske käsitada lapse juures esinevat vaenulikkust. Väikese enesekontrolliga, armastusega ja käesolevas broshüüris antud nõuannetega võite muuta lapse agressiivse käitumise positiivseks eneseväljenduseks.

Discipline □

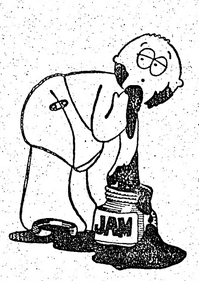

Distsipliin tekitab paljudele häireid. Mõned arvavad, et see on vale kui olla lapsega kuri. Distsipliin on siiski heale vanema-lapse vahekorrale vajalik. Distsipliin aitab võita lapsel eneseusaldust ja mis veelgi olulisem — kasvatab enesedistsipliini. Kuigi siin ei ole standard vastuseid, annab voldik siiski mõistlikke juhiseid lapse kohtlemiseks kui ta kipub minema ülekäte.

Jealousy □

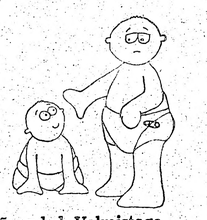

Praktiliselt on võimatu vältida seda, et teie vanem laps hakkab teid kahtlustama kui perekond suureneb uue lapse võrra. Aidake oma lapsel nende tunnete üle teadlikult võitu saada enne kui need esinevad. Mida teha siis kui uus laps sünnib? Broshüür soovitab erilisi tundeavaldusi ja tähelepanu jagamist, milledega kaasuvad ka teised nõuanded. Valmistage vanemat last juba ette enne järgmise lapse sündimist.

Children are people. □

Siin käsitatakse kiituse, julgustamise, järjekindluse ja distsipliini tähtsust ning armastuse vajadust. Broshüüris käsitatakse „lapse kui isiku" teooriat, kusjuures erilist rõhku pannakse lapse-vanema positiivse vahekorra varasele arengule.

LÕIGAKE SEE KUULUTUS VÄLJA JOONTE JÄRELE. MÄRKIGE SEE RUUT, MILLIST BROSHÜÜRI TE SOOVITE. MÄRKIGE ÄRA OMA AADRESS JA SAATKE:

KIDS,
QUEEN'S PARK,
TORONTO, ONTARIO
M7A 1E9

NAME _____
ADDRESS _____

Ontario
Keith Norton,
Minister of Community and Social Services
William Davis, Premier

Miljon hammasteta soomlast

Soomlasil on võrreldes teiste põhjamaalastega maailma halvemad hambad. Juba kolmeaastaselt algab soome lastel hammaste riknemine. Viie-aastaseina on 70% pidanud otsima hambaarstilt abi. Alla 35-aastaseist viiel protsendil ei ole enam ühtki oma hammast ja vanuse suurenedes hammaste kadumine suureneb. Kõiki kokku arvates lähemale miljon soomlast on täiesti hammasteta. Selle soome hirmujutu põhjustajaks on suhkur.

Kõrgetasemelisest tervishoiust hoolimata on soomlastel palju rohkem risustunud hambaid kui teistel eurooplastel. Selle põhjusi on katsutud leida. Üks seletab, et põhjus oleneb maast, kuna maapind on kehv mineraalidest, mis on olulised hammaste kasvamisel. Teiselt poolt ei panda tähele seda seletust, kuna näiteks 40-ndatel aastatel, kui olid rasked sõjaaastad, on sel ajal sündinud lastel eriti terved hambad. Leitakse siiski, et hambamädanik on suurelt osalt otsitud taud, mis saadakse vale toitu süües, enne kõike suhkrut. Suhkur on aine, mis tekitab bakterikasvu ja seda teed kaudu hambaid kahjustavat hapet. Praegu süüakse Soomes suhkrut kuni 40 kg inimese kohta aastas. Eriti ohtlikud on suhkrut sisaldavad vahepalad, mida süüakse söögiaegade vaheajal.

Kuna tavad ja kogemused on päritavad, tuleb laste hambatervishoiuga alustada juba enne nende sündimist, arvab dr. Heikki Tala. On tähtis, et rase ema sööb vitamiine, pärmiainet, valku ja mineraalirikkaid toite. Aga veel tähtsamaks peetakse millise eluviisi ta omas kodus saab. Veel aastal 1973 helsinglased andsid oma alla 2-aastastele lastele karamelle, mida iga kümnes ema ütles tegevat päeviti. On teada, et soome lapsed imevad praegu aastas umbes kuus kg maijustusi, saades sellest sama palju energiat kui aastasest kartulinormist ja lihast. Tulemused näitavad, et 3-aastaseil lastel on juba pooltel ja 5-aastastel 90% ulatuses riknenud hambad.

Viimasel ajal on siiski vastav valgustustöö andnud tulemusi. Karamellide asemele on tulnud porgandid ja maiustuste söömine on jäänud ühele päevale nädalas. Selle tulemusena on väikelastel ja koolieeelsetel hammaste olukord märgatavalt paranenud. Ka on suurenenud hambaharjade kasutamine. Tulevikulootuseks on hambamädaniku vastased süstimised, kuid neid pole veel üldiselt kasutusele võtmiseks proovitud.

Dr. Tala arvab siiski, et kõige paremaks raviks on päevase suhkrunormi vähendamine.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Toimetusele saadetud kirjandus

Arno Vihalemm, ÜHE KEELEGA KANNEL. Riimitud ja riimimata antiluulet 1967—1978. Sisaldab neli tsüklit luuletusi: „Ädalhein", „Laste kinder-liider laule", „Üle õla" ja „Joobnud mehe jutt". 79 lk.

SÕDALANE — August 1979. Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu 25. aastapäeva juubelinumber. 24-leheküljelises suureformaadilises ajakirjanumbris kirjutavad K. Tori „Saateks", I. Heinsoo „Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liit 25 aastat", A. Jurs „Veerandsada aastat tõhusat tööd", H. Puupill „Mälestuste radadelt", H. Kore „Võitlus jätkub!", A. Nõmmik „Ka sina, Brutus!", R. Piirvee „Ottawa Eesti Võitlejate Ühing", A. Kala „Toronto Eesti Võitlejate Ühing 27-dal tegevusaastal", E. Lindaja „Hamiltoni E.V.Ü. algusest tänaseni", G. Lootus „Montreali Eesti Võitlejate Ühing 25-aastane", pikem ja järgmisse numbrisse ulatuv ülevaade „Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu esimesed 25 aastat", A. Nõmmik „Eesti tulevik oleneb ikestatud rahvaste koostööst", Lydia Tori luuletus „Mälestused" ja kolm lehekülge ajaloolisi fotosid; samuti on iga kirjutuse juurde lisatud autori foto.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

Eesti Kunstide Keskus Torontos aastanäitus

21. oktoobril avatakse Torontos Peetri kiriku näitustesaales Eesti Kunstide Keskus Torontos järjekordne aastanäitus. Vana kaader kasvatab endiselt uut põlvkonda ja uus põlvkond ei ole raugenud kasvamast. Pühakoja alumistes saales areneb eesti nooruse kõrval endiselt ka eesti kunst juba kolmandat aastakümnet.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 2. oktoobril 1979 — Tuesday, October, 2, 1979

KIREV MAAILM

NEW YORK — Mängupõrgute hirmuks kujuneb 40-ndates aastates olev Kenneth S. Uston. Teda tuntakse kogu maailma mängupõrgutes ja enamus nendest on ta kasiinost lihtsalt välja ajanud, sest K.S. Uston võidab peaaegu alati ja võidab liiga palju. Ta on lõpetanud Harvardi ülikooli raamatupidamise alal, kuni avastas endas erilise ande kaardimänguks. Seepeale „proovis kätt" Las Vegases ja võitis esimesel nädalalõpul kohe 4000. Ustoni võiduseeria jätkus, kuni kasiinod hakkasid teda silmas pidama ja keelasid lõppeks kasiinosse tulemise. Uston kaebas kasiinod kohtusse, kuid nii föderaal-, kui ka osariigi kohus lükkasid ta kaebuse tagasi. Ta siirdus siis välismaistesse kasiinodesse, kust aga varsti samuti sunniti lahkuma. Tänavu kevadel ta läks Atlantic City uude kasiinosse, kuid aeti sealt mänedzheri poolt välja. Uston esitas uuesti kohtule kaebuse, mis aga pole seni veel lõplikult otsustatud. Üks kommentaatoreid märkis Ustoni protsesside puhul: Tema õnnetuseks on, et ta on valgenahaline. Värvilistel oleks asi läinud rassidiskrimineerimise paragrahvi alla.

LONDON — Üks 11-aastane nümfomaan järgnes arglikule iirlasest bussijuhile töölt koju ja otse tema voodisse, kuna ta vältis endal olevat nõrkuse vormiriietes meeste vastu, 29-aastane bussijuht polnud aga küllaldane partner „noorele sireenile", kel oli juba arvukalt varasemaid võitusid. Esimeseks oli ta 8-aastasena võrgutanud oma kasuisa. Enne bussijuhti oli tal olnud juba 12 armukest. Kohus mõistis bussijuhi, keda süüdistati vahekorras lepseealisega, õigeks, kuna kohtuniku arvates bussijuht ise vajanuks kaitset, pealegi kui ta oli liihem tüdrukust, kes nägi välja nagu 16-aastane.

MOSKVA — Üks nõukogude naissõost kodanik, kes II maailmasõja ajal natsiokupatsiooni alla langenud piirkonnas oli teostanud kuulipildujaga tsiviilisikute surmamisi, mõisteti surma ja kohtuotsus viidi täide, teatatakse hästiinformeeritud allikaist.

NEW YORK — Teismeline neegripoiss röövis ühel ennelõunal Inwoodi linnaosas viies koridoris naisi. Ta röövis veel siis, kui politsei oli asunud appihüüete tõttu teda juba taga ajama. Poiss võeti kinni, kui ta röövitud käekotiga ühest koridorist välja jooksis.

ROOMA — Itaalia kohtunik otsustas, et FIAT-500 auto on liiga väike selleks, et selles võiks naist vägistada. Neljaistmeline sõiduauto on Fiat autotööstuse väikseim mudel. Kaheksa aastat tagasi 28. aastane Adalgisa, kelle perekonnanime pole avaldatud, kaebas politseille, et 22-aastane Francisco vägistas tema Fiat-500 autos Torino lähedal. Mees on seda eitanud ja nüüd mõisteti ta ka kohtulikult õigeks.

WASHINGTON — „Rahvasteränd amine" Ameerikas on käimas järjest suureneva tempoga sellest peale, kui värvilistele anti seadusega võrdsed ja isegi eelistatud õigused. Linnades hoiti varemalt valgete rajoonid „valged" peamiselt sellega, et värvilistele ei müüdud seal maju ega antud kortereid. Kui seadusi selles suhtes muudeti, hakkasid valged kolima eeslinnadesse. Nüüd kirjutab American Jewish Committee bülletään „Let's Be Human", et ka äärelinnad ei jää enam valgete kätte. Jõukamad neegrid on hakanud äärelinnades hinnalisi maju ostma ja kolivad kohatistest protestidest hoolimata sinna üle. Vastavalt statistikale on pealinna Washingtoni eeslinnades neegrite arv kasvanud viimase 8 aastaga 17%, Clevelandis koguni 80%. Seesugune nähe on praegu Ameerikas üldine.

Asja möödunud Tallinn Festivali korraldajate koosviibimisel kunstnik Ants Vomm valmistas igast osavõtjast karikatuuri. Pildil kunstnik joonistamas Tiiu Vaiklat, kuna teised järjekorda ootavad.
Foto: Vaba Eestlane

Moskva tühistas sümfooniaorkestri reisi USA-sse

Hirm ärahüppamiste pärast valmistab võimumeestele muret

MOSKVA — N. Liidu võimud tühistasid möödunud nädalal Riikliku Sümfooniaorkestri ringsõidu Ühendriikides, mis pidi algama järgmisel kolmapäeval New Yorgis Carnegia Hall'is antava kontserdiga. Peale New Yorgi pidi orkester esinema veel 23-es linnas. Venelased tühistasid kontserdi ootamatult ainult mõned päevad enne ringreisi algust. Tühistamise põhjuseks on nähtavasti hirm, et orkestri liikmed võivad massiliselt ära hüpata ja Ühendriikides asüüli paluda.

Võib oletada, et Moskva võimud on tehtud väga hellaks pärast seda kui hiljutise Bolshoi balletitrupi ringsõidu ajal Ühendriikides hüppas ära kolm paremat tantsijat ja üks võimalikest ärahüppajatest viidi pool-vägivaldselt N. Liitu tagasi.

Pärast tantsijate afääri hüppasid Shveitsis ära ja palusid asüüli maailma parimad paaris iluusutajad Oleg Protopopov ja Ludmilla Belousova, kes on võitnud olümpiamängudel kaks kuldmedalit.

Kuna Riiklik sümfooniaorkester pidi Ühendriikidesse saabuma 170 liikmelises koosseisus siis oli orkestriga kaasa saadetud politrukkidel ja KGB agentidel raske sellist suurt inimhulka efektiivselt kontrollida ja võimalikke ärahüppamisi vältida. Venelased ei anna orkestri ringsõidu tühistamiseks kindlat põhjust,

kuid mõningatest vene ametimeeste väljendustest võib oletada, et Ühendriikide võimud ei ole võimelised orkesti liikmetele vajalikku julgeolekut pakkuma.

Selle „julgeoleku" all tuleb mõista Moskvale garantii andmist, et Ühendriikide võimud ei anna orkestri liikmetele asüüli ning annavad ärahüppajad venelastele välja.

Moskvas katsutakse Bolshoi tantsijate ärahüppamise puhul teha ükskõikset nägu, mis hästi ei õnnestu. Nii kirjutab vene partei kultuuriajalehes Sovetskaja Kultura Vladimir Matjash, et Bolshoi saavutas oma ringreisil Ühendriikides suure edu ning tantsijad andsid suurepärase demonstratsiooni vene kõrgest kultuurist.

Kuid Matjash on sunnitud puudutama ka ärahüppamist, andes selle kohta väga omapärase versiooni.

Ta mainib, et Ühendriikides on kahjuks teatud „isikuid" — ja need ei ole kunstiinimeste ringkondades — kes katsusid kasutada seda hiilgavat balletitrupi ringsõitu absoluutselt vastuolulistele lõpptulemustele suunamiseks, kusjuures nad jäänud peatuma lärmakate provokatsioonide juures, mis loomulikult ei edenda kultuurivahetuse viljelemist. Venelased kinnitavad oma massimeedias, et Bolshoi esitantsija Alexander Godunov meelitati Ameerikasse jääma rahaga ja viinaga.

Los Angelesis samast trupist ära hüpanud abielupaari Leonid ja Valentina Kozlovi põgenemise kohta ei ole Moskvas seni veel sobivat vabandust leitud.

„Ärganud" eestlased USA-s

Vana-eestlaste järeletulejad San Franciscos hakkavad organiseerima eestlastele olümpiasõite

NEW YORK (VES) — Eesti Rahvuskomiteele saabus San Franciscos asuvalt rahvusvaheliselt jahtklubilt kirjalik ettepanek kaasa aidata turismigruppide organiseerimisele, esmajoones eestlaste osas, kes soovivad osa võtta olümpiasündmustest Tallinnas. Ühtlasi soovitakse ERKU vahendust isikute leidmiseks eestlaskonnast, kes oleksid nendele turistidegruppidele tõlkideks ning teejuhtideks. Turismiosa toimuks Los Angelesis asuva turismiagentuuri ja Vene turismibüroo korraldusel. Nii jahtklubis kui ka turismiagentuuris on juhtivalt tegevad eestlased. Eesti Rahvuskomitee ei võta sellest ärilise iseloomuga üritusest osa.

San Franciscos asuva International Yacht Club president, kommondoor William V. Lõhmus oma informatsioonis teatab, et International Yacht Club on asutatud 1974. a. eesmärgia

luua meresõidust huvitatud isikutele ülemaailmne organisatsioon ja edustada maailma rahu spordi kaudu!

Edasi öeldakse, et International Yacht Club on määratud nende isikute eriliseks huvide esindajaks, kes soovivad kaasa elada purjetamisvõistlused Tallinnas 1980. a. suvel. Ei ole märgitud, kes määras.

Kommodoor Milliam Lõhmus soovib Rahvuskomiteelt esiteks eestlaste nimesid, kes on Tallinna lennust huvitatud ja võiksid turistidegruppidele olla tõlkideks ja teejuhtideks, teiseks informatsiooni USA-s ilmuvate eestikeelsete publikatsioonide kohta, kus saaks avaldada kuulutusi turismilendude kohta. Näib, et eestlane Lõhmus ei tea „Vaba Eesti Sõna" olemasolu,

samuti ka mitte, et San Franciscos on eestlasi, on eesti selts ja teisi organisatsioone, kellelt ühe ainsa telefonikõnega võib saada vajalikku informatsiooni.

William Lõhmus teatab, et ta ise ja aktsiooni teine peaosaline, Los Angelesis asuva mitte-kasutaotleva USC Travel Service tegelane Dan Ilves on sündinud eesti vanematest, ei ole kunagi Eestis käinud ja nüüd on ka isiklikult huvitatud kodumaa külastamisest ja seal sugulaste kohtamisest.

Vera Poska-Grünthal kõneles Montrealis

MONTREAL (VE) — Eesti Naisselts Montrealis peakoosolek toimus 20. sept. Pidulikkust õhtule tõi seltsi asutaja ja auliige Vera Poska-Grünthali kohalviibimine. Kaugelt, Rootsist tulnud külalisele andis üle traditsioonilise rukkilillekimbu Helle Sultson.

Peakoosolek valis tagasi senise juhatuse koosseisu: juhataja — Tanni Kents, abijuhataja — Erna Ülavere, majaema — Leida Riga, kirjatoimetaja — Leida Rava, abikirjatoimetaja — Evi Kallas, laekur — Aili Lestal ning abilaekur — Hilja Teose.

Koosolekule järgnevalt esines aukülaline elava ja huvipakkuva ettekandega Rootsis elavate eestlaste päevaküsimustest, alustades oma kõnet rõõmustava teatega, et just samal päeval oli teatavaks saanud Rootsi uue parlamendi valimiste tulemused, kus võitjaiks osutusid parempoolsed.

Edasi siirdus kõneleja ESTO-80'le ja samaaegselt toimuvale eesti naiskongressile. lootes ka Kanada eestlaste rohket osavõttu. Järgnevalt tutvustas kõneleja Rootsis 1978. a. ilmunud Andres Küng'i raamatut (En dröm om frihet i Estland, Letland ock Litauen), mis kirjeldab pasiivse vastupanu ulatust Balti riikides. Samuti, Stokholmi Eesti Lasteaia 10. aasta juubeli puhul väljaantud lasteaia juturaamatut, mis illustreeritud lasteaia kasvandikkude poolt originaalsete ja värvikülllaste joonistustega. Veel märkis kõneleja Rootsis elavate eestlaste eriolukorda, asudes vahetus läheduses okupeeritud kodumaaga.

Seltsi traditsiooniliste kolmanda neljapäeva referaatõhtute sarjas kõneleb 18. oktoobril Urve Mundi-Ford.

Leekivate metsade...

(Algus lk. 1)

POOLTUHAT ORGANISEERITUD NOORT

Kanadas tegutses möödunud aastal 74 hundut, 70 skauti, 28 vendurskauti, 34 vanemskauti ja 100 juhti, kokku 306 liiget. Üksustest on peaaegu võrdsed Lembitu Malev — 124 ja Toronto Kalevilipkond — 127 liiget, peale selle tegutseb veel kolm väikeüksust. Vanu skaute, kelle tegevus on peamiselt poisteüksuste toetamises, tegutseb neljas üksuses, kokku 140 liiget. Gaidide malevas on hellakesi 42, gaide 53, vanemgaide 63, juhte 55, üksikgaide 7 ja Gaiderite Kogu liikmeid 53 — organisatsioonis kokku 273 liiget.

Skautlike noorte pere seega 719 liiget, kellest noori umbes 500. Lisaks skautide kahele lipkonnale tegutseb Torontos ka kaks gaidlipkonda. Toronto skaudinoorus on seega 465-pealine.

Hiilisel pealelõunal toimus skautmasterite kogu koosolek, kus vaadati üle Eesti Nooruse Fondi aruanne. Fondi raha seis suurenes 438.00 dollari võrra, millest 338.— oli „teenitud" kahe skautmasteri — Ermi Soometi ja Gunnar Mitti poolt. Fondi kassa on $3670.— tasakaalus. Skautmasterite 26-liikmeline koosolek valis koondise juhatuse üheks aastaks endises koosseisus — esimees Ermi Soomet, liikmed Aleks Soom, Arnold Altosaar, Harold Kivi, Eino Kuris. Kauaaegne juhatuse liige ja abiesimees Karl Sütis loobus kandideerimast tervislikel põhjustel. Teda tänati tehtud tubli töö eest südamlike sõnade ja aplausiga. Nooruse Fondi revijoni valiti Mart Pedel, Jaan Lepp ja Gunnar Mitt. Skautmasterite üldkoosolekule järgnenud erakoosolek lahendas peamiselt koosseisulisi küsimusi.

Pärast õhtusööki toimus poiste- ja tüdrukute juhtkondade ühine koosolek, kus Ervin Aleve modereerimisel istus koos panel noortest juhtidest:

Richard Laanvere, Maret Liik, Silvi Terts ja Peeter Kivioja ning arutas teemat „Miks mitte olla juht?" Panelistid analüüsisid noortejuhi tegevuse raskusi ja kitsaskohti oma huvitavates sõnavõttudes, millele järgnes üldine arutlus. Kokkuvõttes leidsid kõik sõnavõtjad, et tegutsemine noortejuhina annab tublisti rohkem kasu kui kahju. Jaan Lepp, kes tegutseb oma kutsetöös personalküsimustega, soovitas tööotsimise taotlustes alati ära märkida oma noortejuhi karjäär. Kuigi skautlus Kanadas ei ole populaarne, eelistavad tööandjad alati noortejuhte.

Panelile järgnes jumalateenistus armulauaga Kotkajärve metsakirikus, kus teenis õpetaja Andres Taul.

Hilisõhtu veedeti kohvikus filmide vaatamise, ühislaulude ja vestlusega.

Pühapäeval algasid juba kell 9 hommikul erikoosolekud mitmesuguste tegevusalade juhtidele, kus arutati hundude, skautide, vendurite ja vanemskautide töö korraldamise sisulisi probleeme. Enne seda oli söödud varajane hommikueine, heisatud lipp ja võetud osa Endel Rubergi poolt peetud palvusest. Erikoosolekute seisukohad esitati hiljem resolutsioonide ja soovitustena järgnevale töökoosolekule. „Tulehoidja" aastatellimiseks määrati $4.00, mille eest igale perekonnale saadetakse aastas neli numbrit. Skaudijuhi liikmemaksuks määrati $2.00. Eelseisva aasta tegevuskava, milles keskse punktina on ESTO-80 ja Vikerkaare maailmalaagri Rootsi-sõit, võeti vastu maleva staabi poolt esitatud kujul. Eelarve võeti vastu tasakaalus $5.000.00.

Valimistel pandi uuesti ametisse senine maleva juht Silver Kask — ühel häälel.

Samuti ühehääleliselt valiti ametisse tema poolt esitatud maleva staabi koosseis: Ervin Aleve, Egbert Runge, Mart Pedel, Jaan Lepp, Lia Pikkov, Ivar Nippak, Jaan Roos, Konsa Leemet, Bruno Lindre, Enn Kiilaspea ja Leo Puurits. Ühe staabi liikme võib maleva juht juurde koopteerida.

Gaidide viimane töökoosolek valimisi ei teostanud, kuna nendel valitakse maleva juhatus kaheks aastaks.

Õhtuvarjud varitsesid värvisäravaid sügislehti, kui noorteparlament lõpetati sõprusringis ümber lipumasti Heino Jõe lõppsõnadega.

Leo Tolstoi tütar suri

VALLEY COTTAGE, N.Y. — 95-aastane Alexandra Tolstoi, viimane elus olnud vene kirjaniku Leo Tolstoi lastest, suri pärast pikaajalist haigust. Sündinud 1. juulil 1884. a. veetis ta oma nooruse krahv Tolstoi perekonnamõisas Jasnaja Poljanas, umbes 210 km kaugusel Moskvast. Ta oli isale lähedasim lastest, kes pärast isa surma 1910 lahkus Venemaalt, et levitada maailmas oma isa sõnumit ja uskumust rahust, mitte-vägivallast, usust Jumalasse ja vaeste õigustest. Ta oli oma isa sekretäriks ja lohutajaks, kui tema hullumeelne ema tegi elu piinarikkaks oma mehele tema viimastel eluaastatel.

1929. a. kui Stalini kommunistlik rezhiim võttis üle Tolstoi maakodu, põgenes Alexandra Kaug-Itta, maha jättes kõik oma varandused. Ta asus elama Ameerika Ühendriikidesse, kus asutas põgenike organisatsiooni Tolstoi Foundation, mille kinnisvaral ta ka suri.

Panama kanal anti üle

WASHINGTON — Ühendriikide Kongress andis lõpuks oma lõpliku kinnituse Panama kanali Panamale üleandmise kokkuleppele. Kanal anti ametlikult üle esmaspäeval, 1. oktoobril, kuid jääb Ühendriikide sõjajõudude kaitse alla kuni 1999 aastani. Pidulikust üleandmise tseremooniast pidi võtma osa ka Ühendriikide välisminister Cyrus Vance, kuid praeguse Kuuba kriisi tõttu ei saanud ta Washingtonist lahkuda.

Teadaanne

T.E. Rahvatantsu Rühm KUNGLA peakoosolek toimub 10. okt. kell 7 õ. Eesti Majas, ESTO-80 esinejad 1 tund varem.

Sündmuste kalender

© Reedel, 12., laupäeval, 13. ja pühapäeval 14. oktoobril Eesti Majas Eric Pehapi tööde näitus, avatud vastavalt kell 11, 9 ja 10 e.l. kella 10-ni õ.

Nalja

Loomaaias turismijuht annab seletusi pingviinide kohta.

— Kas teate, kuidas on võimalik emapingviini munele panna? küsib ta turismigrupilt.

— Kuidas siis?

— Kuna pingviinid on visad poegima, siis paaritavad emapingviiniga mitmed ja mitmed isapingviinid, kuni lõppeks asi näkkab.

— Siis umbes nii nagu inimestegagi, ütleb turismigrupist lahke näoga proua.

o

„Meie väike Villi on päris põrguline," kaebab ema. „Iga kord kui ma annan talle süüa spinatit, virutab ta spinatitaldriku vastu seina."

Mõni aeg hiljem küsib sõbratar:

„Noh, kuidas sa Villiga nüüd toime tuled?"

„Märksa paremini," vastab ema. „Meie panime söögitoa seinale rohelised tapeedid."